

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Stropkaai 37-38 (Gent, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2018^E137
Mei 2018

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys, Wouter Van Goidsenhoven, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2018

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksoopdracht.....	9
1.2.1	Doelstelling.....	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	10
1.3	Werkwijze en strategie	11
1.3.1	Methode	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie.....	11
1.3.4	Archeologische indicatoren	11
1.3.5	Verstoringshistoriek.....	12
1.3.6	Introductie tot het projectgebied.....	13
1.3.6.1	Ruimtelijke situering.....	13
1.3.6.2	Geplande werken.....	14
1.4	Assessmentrapport.....	18
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	18
1.4.1.1	Landschappelijke situering	19
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	23
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie	24
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	25
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis.....	26
1.4.2.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden	26
1.4.2.2	Historische context.....	31
1.4.2.3	Historisch-cartografische analyse	34
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen.....	39
1.5	Synthese	42
2	Bibliografie.....	44
3	Bijlagen.....	45

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 8	
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	13
Figuur 4: Onderkeldering weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	14
Figuur 5: Inplantingsplan gelijkvloers (bron: Geopunt).	15
Figuur 6: Inplantingsplan gelijkvloers, noordelijke zone (Bron: opdrachtgever).....	16
Figuur 7: Ondergrondse parking weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	17
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	19
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het DHMV, detail (Bron: Geopunt).	20
Figuur 11: Hoogteverloop van het projectgebied, van zuidwest naar noordoost, volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (Bron: Geopunt).	21
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel, 2018 (Bron: Geopunt).	22
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	22
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	23
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	24
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).	25
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).	26
Figuur 18: Overzicht van de gebiedsuitbreiding van de stad Gent in de 13 ^{de} en het begin van de 14 ^{de} eeuw, waardoor een nieuwe, derde stadsomwalling nodig was. (CAPITEYN, CHARLES & LALEMAN 2007, 22).....	32
Figuur 19: Tweede stadsomwalling Gent 1100 (CAPITEYN, CHARLES & LALEMAN 2007, 16) 32	
Figuur 20: Panoramisch zicht op Gent, 1534, STAM, topografisch beeld van de stad zoals die er uitzag vóór de cruciale ingrepen die op bevel van Keizer Karel V werden uitgevoerd (Stad Gent, STAM, Bijlokecollectie).....	33

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Deventerkaart, ca. 1560 (bron: KBR).	35
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	35
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	36
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).	37
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970 (Bron: Geopunt).	38
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).	39
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979- 1990 (Bron: Geopunt).	40
Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000- 2003 (Bron: Geopunt).	40
Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008- 2011 (Bron: Geopunt).	41
Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	41

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....	7
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....	18

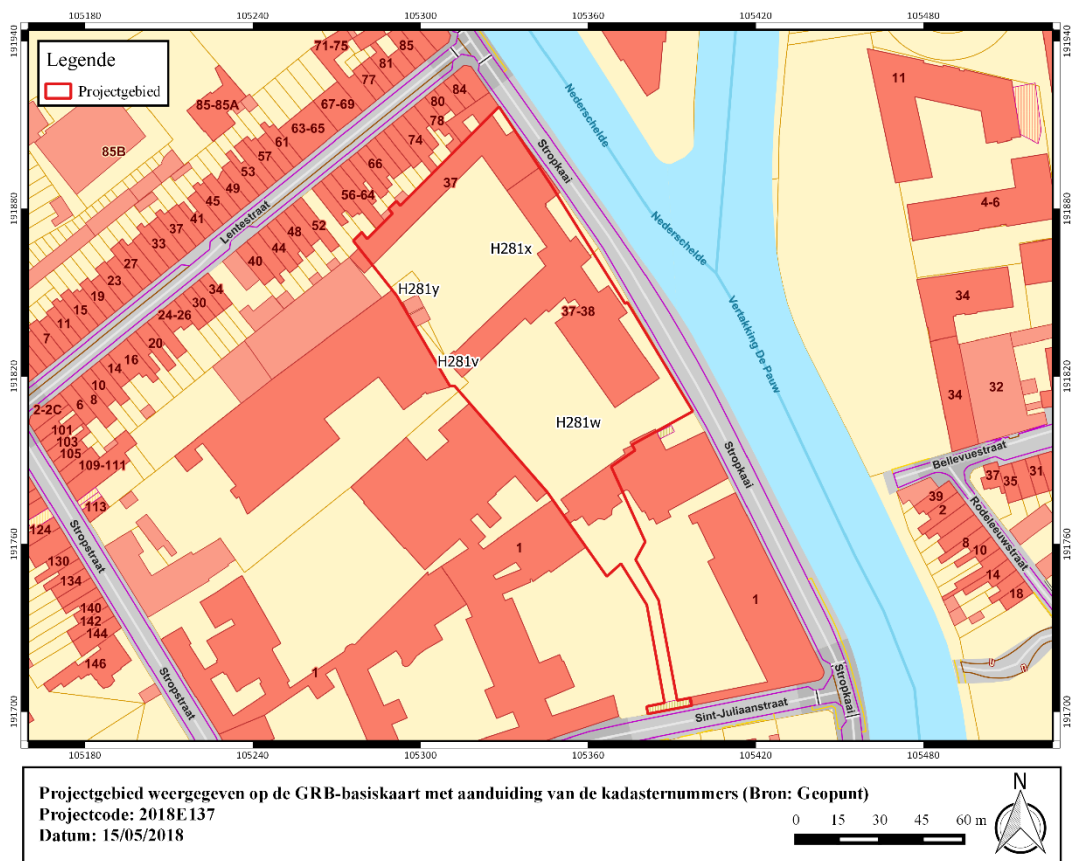
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

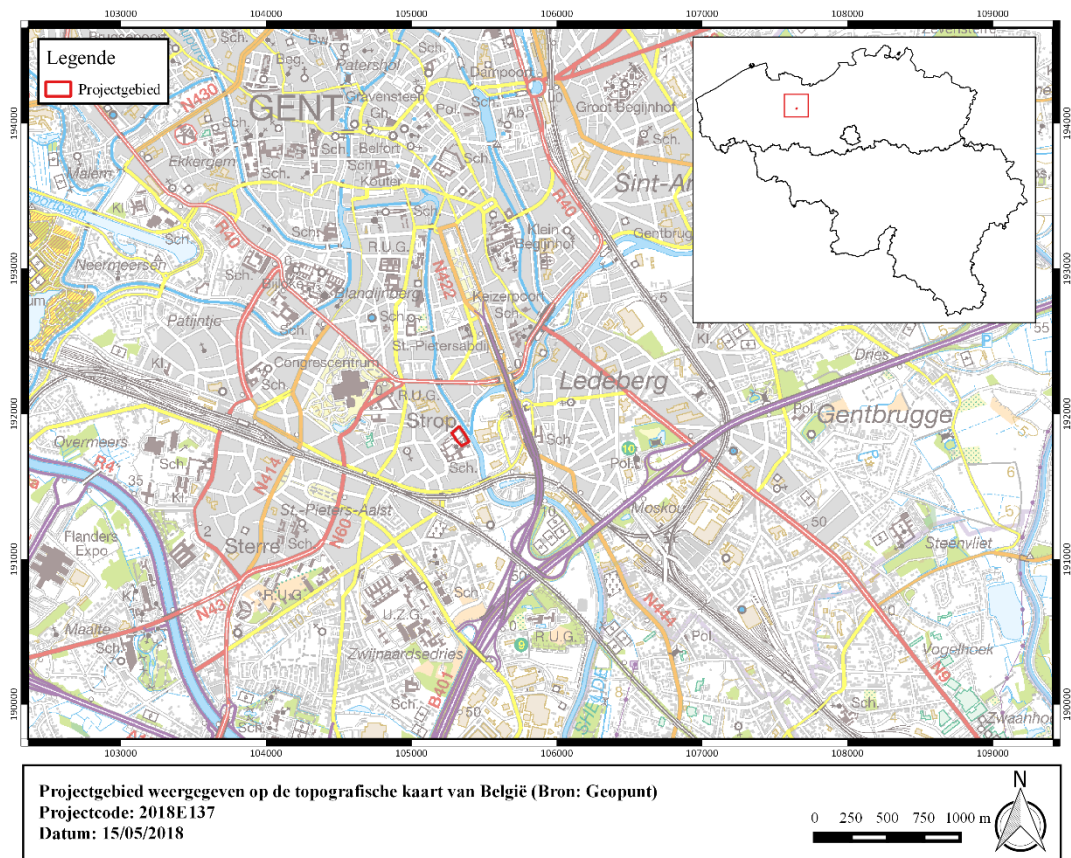
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Gent
	Deelgemeente	/
	Postcode	9000
	Adres	Stropkaai 37-38 9000 Gent
	Toponiem	Stropkaai 37-38
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 105159 Y _{min} = 191689 X _{max} = 105526 Y _{max} = 191944
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Gent, Afdeling 8, Sectie H, nr's: 281x, 281y, 281v, 281w Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Wouter Van Goidsenhoven (archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Joren De Tollenaere (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan binnen een zone bestemd voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site en noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 9020 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning. Het onderzoeksterrein is op heden bebouwd.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Stropkaai 37 Gent werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen zoals:

- Deventerkaart, ca. 1560
- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van de graaf de Ferraris (1771-1778)
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1841
- Vandermaelenkaart, 1846-1854
- Topografische kaart Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970

1.3.5 Verstoringshistoriek

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het onderzoeksterrein is gelegen in Gent, in de provincie Oost-Vlaanderen. Het plangebied lokaliseert zich langs de vertakking De Pauw – Nederschelde en grenst ten oosten aan de Stropkaai. In het noorden sluit de onderzoekzone aan bij rijbebouwing langs de Lentestraat.

De stadskern van Gent (Korenmarkt) situeert zich ca. 2,2 kilometer ten noorden.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

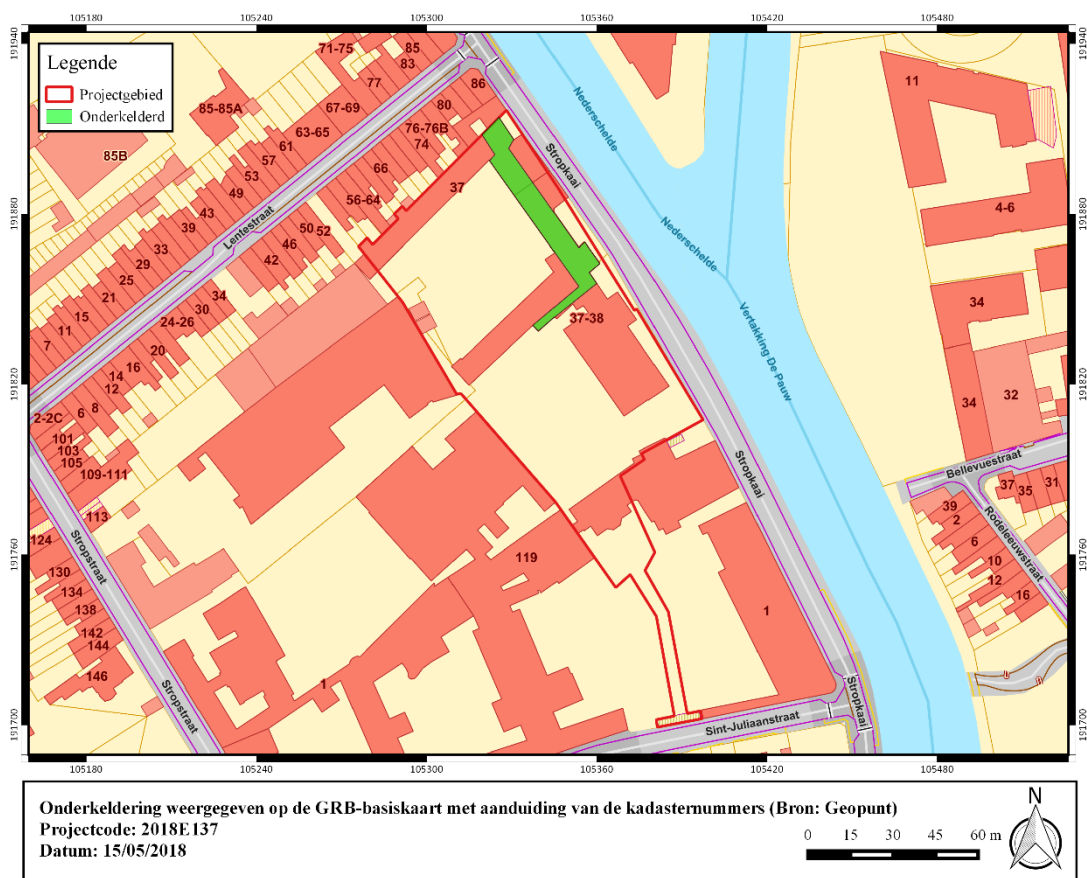
1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 9020 m².

Het gebouwenbestand binnen de contour van het plangebied betreft enerzijds de gebouwen van het Sint-Juliaansinstituut en anderzijds een deel van de gebouwen van het provinciaal broeders van Liefde. Op heden is ca. 2787 m² van het terrein bebouwd. Bijkomend is ca. 3800 m² verhard. Het overige deel van het terrein is in gebruik als groenzone.

Op heden is ca. 613 m² van het terrein onderkelderd.

Het terrein loopt af van zuidwest naar noordoost (zie 1.4.1.1.)

Figuur 4: Onderkeldering weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

Gelijkvloers

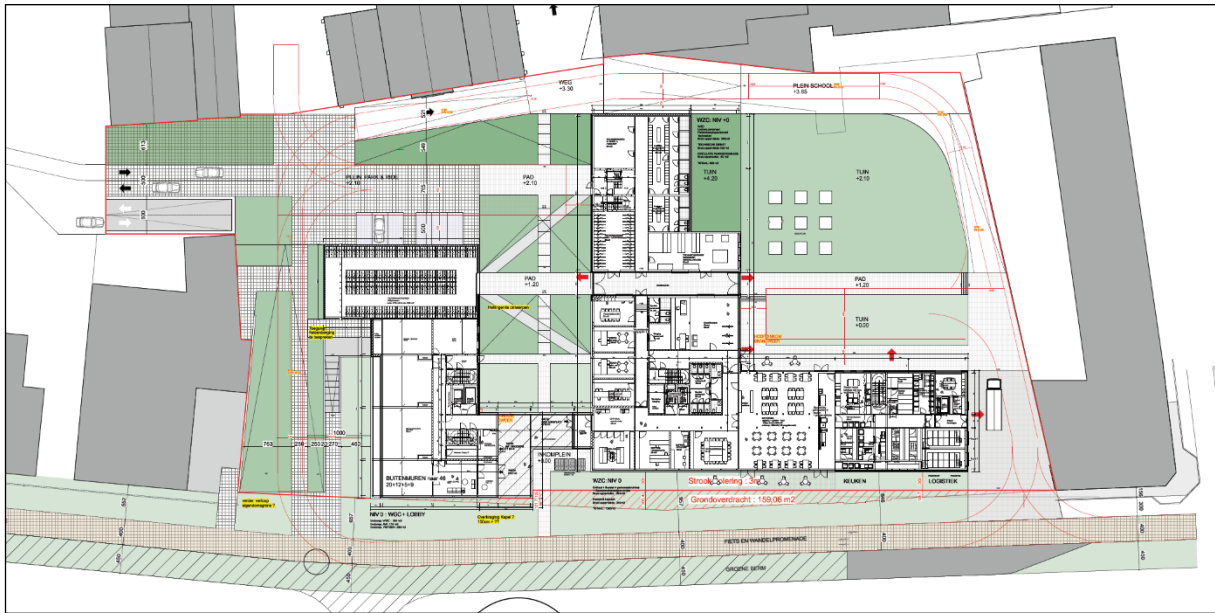
In het zuidelijk deel van het terrein plant de opdrachtgever de realisatie van een wegenis, stedelijk plein en afzetzone over een totale oppervlakte van 4500 m². Binnen deze zone wordt tevens een inrit voorzien tot de ondergrondse parkeergelegenheid

In het noordelijk deel van de onderzoekzone voorziet de opdrachtgever, na sloop van de bebouwing, de realisatie van een woonzorgcentrum, toren AW en parkeergarage. Tevens worden een aantal tuinzones en inkomplein voorzien. Het geplande gebouwenbestand zal zich integraal situeren ter hoogte van een geplande ondergrondse parkeergelegenheid/ondergrondse bergingen. Ten noorden en ten westen van de geplande ondergrondse parking (cfr. infra) wordt wegenis aangelegd.

Gezien de helling van het terrein wordt een niveau 0 en een niveau +0,5 gerealiseerd. **Zie snede in Bijlage.** De TAW-hoogte van niveau 0 valt samen met het straatniveau Stropkaai (7,80 m TAW), het niveau +0,5 situeert zich 110 cm hoger (8,90 m TAW). Het niveau +1 valt samen met de maaiveldhoogte in het noordwestelijk deel van de onderzoekzone (11,30 m TAW). Om tot de gewenste niveaus te komen wordt een ruim deel van het terrein afgegraven.

Figuur 5: Inplantingsplan gelijkvloers (bron: Geopunt).

Figuur 6: Inplantingsplan gelijkvloers, noordelijke zone (Bron: opdrachtgever).

Niveau -1

De opdrachtgever plant de realisatie van een ondergrondse parkeergelegenheid met bijhorende inrijlaan over een oppervlakte van ca. 5886 m². In het westelijk deel wordt de onderzijde van de betonplaat aangelegd op een diepte van -5,15 m onder het nulpas Niveau 0, in het oostelijk deel wordt de onderzijde betonplaat aangelegd op een diepte van 3,75 m onder het nulpas niveau 0

Zie tevens Bijlage - kelderplan

Figuur 7: Ondergrondse parking weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Landschappelijke situering	Stedelijke gebieden en havengebieden
Tertiair	Lid van Vlierzele (Fm. Gentbrugge)
Quartair	Type 3: fluviatiele afzetting/eolische afzetting Type 3a: fluviatiele afzetting/eolische afzetting/fluviatiele afzetting
Bodemtypes	OB
Potentiële bodemerosie	Geen info
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	Hoogte ca. 10 m TAW met ca. 3 m hoogteverschil van zuidwest naar noordoost (11 – 9 m TAW)
Hydrografie	Beneden-Scheldebekken Waterlopen: Nederschelde

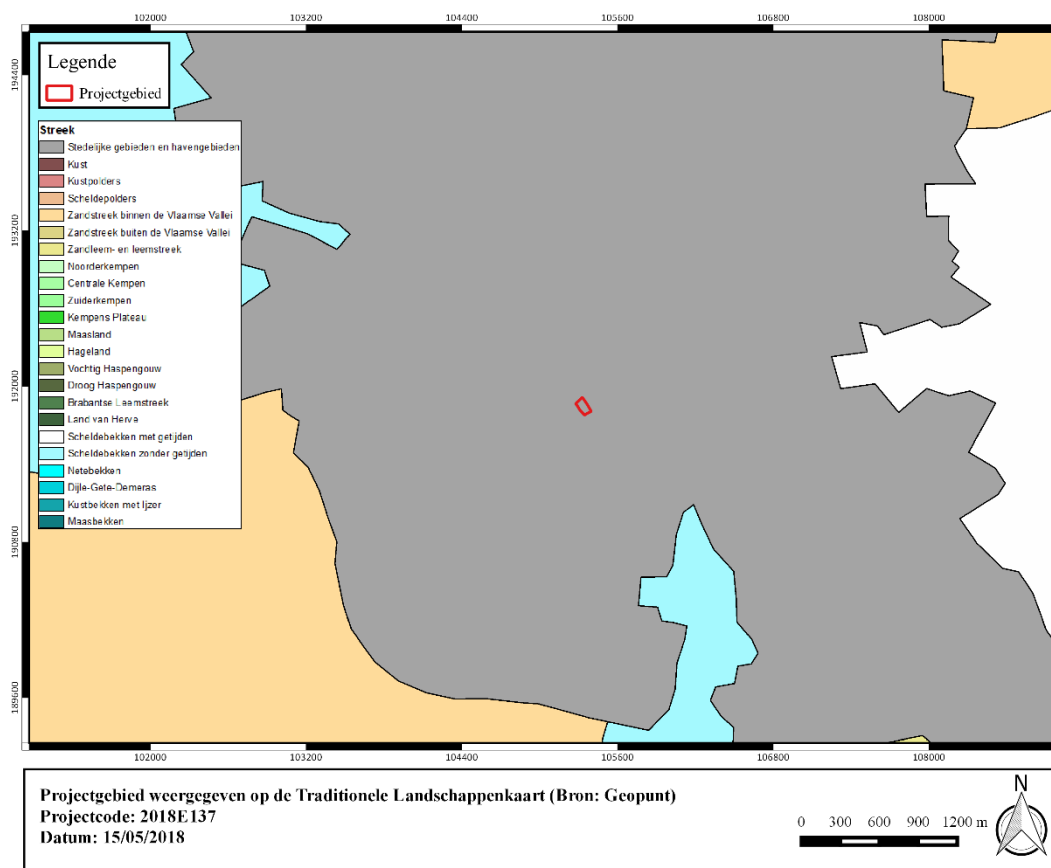
1.4.1.1 Landschappelijke situering

Het onderzoeksterrein is gelegen binnen stedelijke gebieden en havengebieden met ten noorden en zuiden het Scheldebekken zonder getijden en ten oosten en westen de zandstreek binnen de Vlaamse Vallei.

Het projectgebied ligt net op de uiterst zuidoostelijke uitloper van de Blandijnberg, een Tertiaire getuigenheuvel. Deze is met ruim 30 m TAW ca. 25 m hoger gelegen dan het gebied errond. Het projectgebied helt af naar het zuidoosten toe met ca. 3 m hoogteverschil t.o.v. het straatniveau. Het grootste deel van het projectgebied ligt op ca. 10 m TAW.

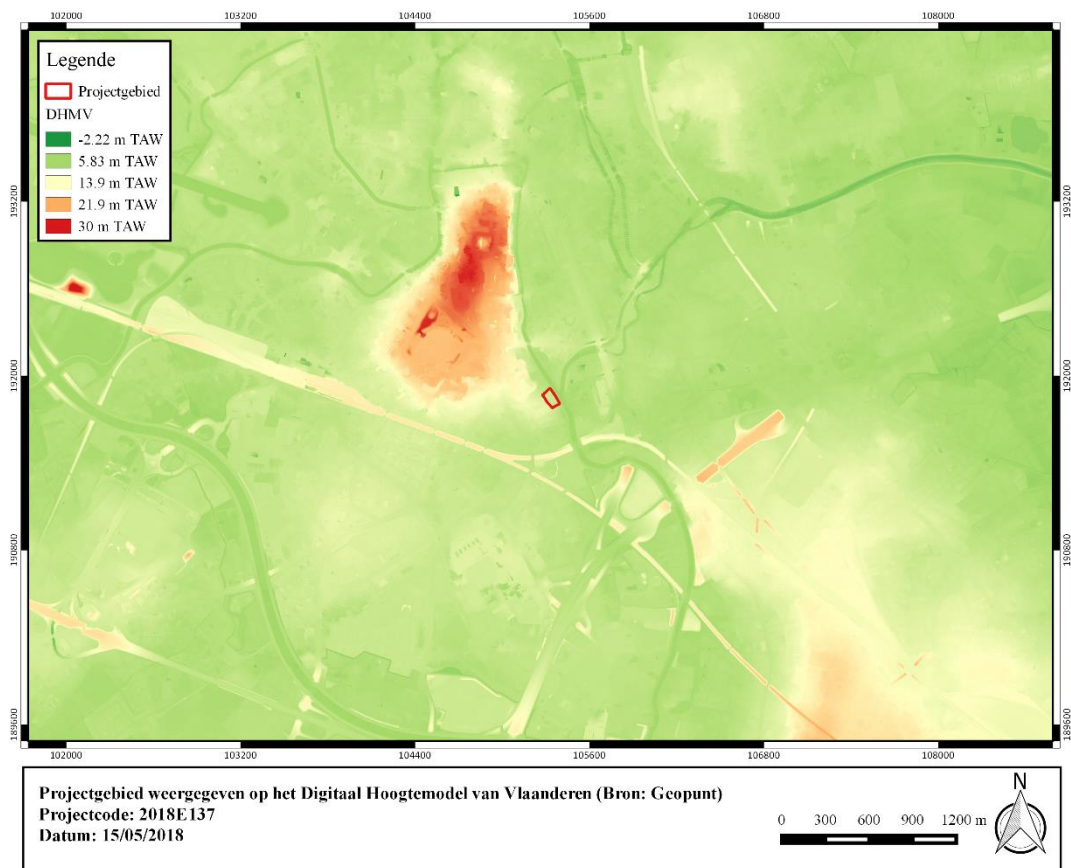
De potentiële bodemerosiekaart geeft weinig info weer over het projectgebied. Het gebied in en rondom Gent is voornamelijk gevormd na de laatste ijstijd, waarbij een grote alluviale vlakte is ontstaan met verschillende vlechtende en anastomoserende rivieren. Hierdoor is een vlak landschap ontstaan met enkele getuigenheuvels. Door het vlakke landschap en in combinatie met het weinige hoogteverschil van het projectgebied zal de bodemerosie verwaarloosbaar tot zeer laag zijn.

Het projectgebied bevindt zich in het Beneden-Scheldebekken. Net ten oosten stroomt de Nederschelde en enkele andere kanalen die deel uitmaken van de Gentse binnenwateren.

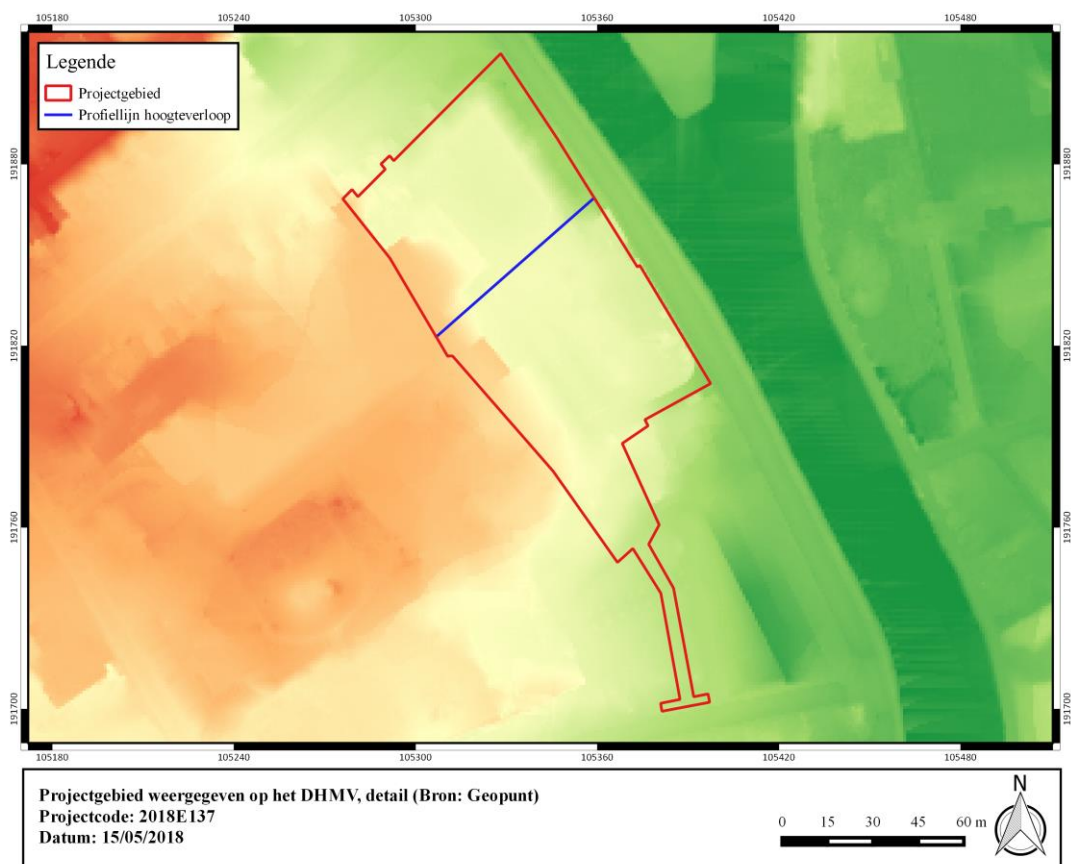

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

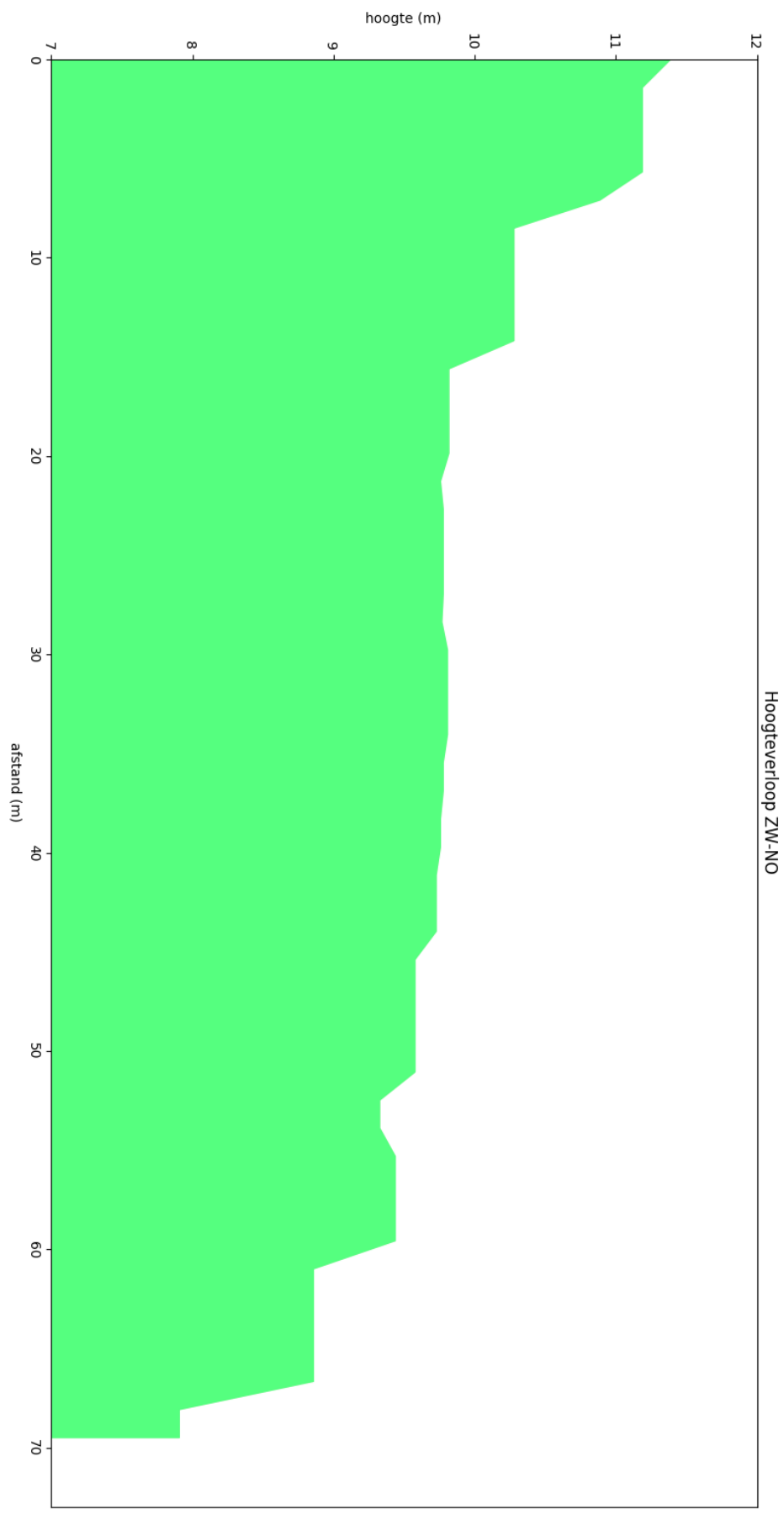

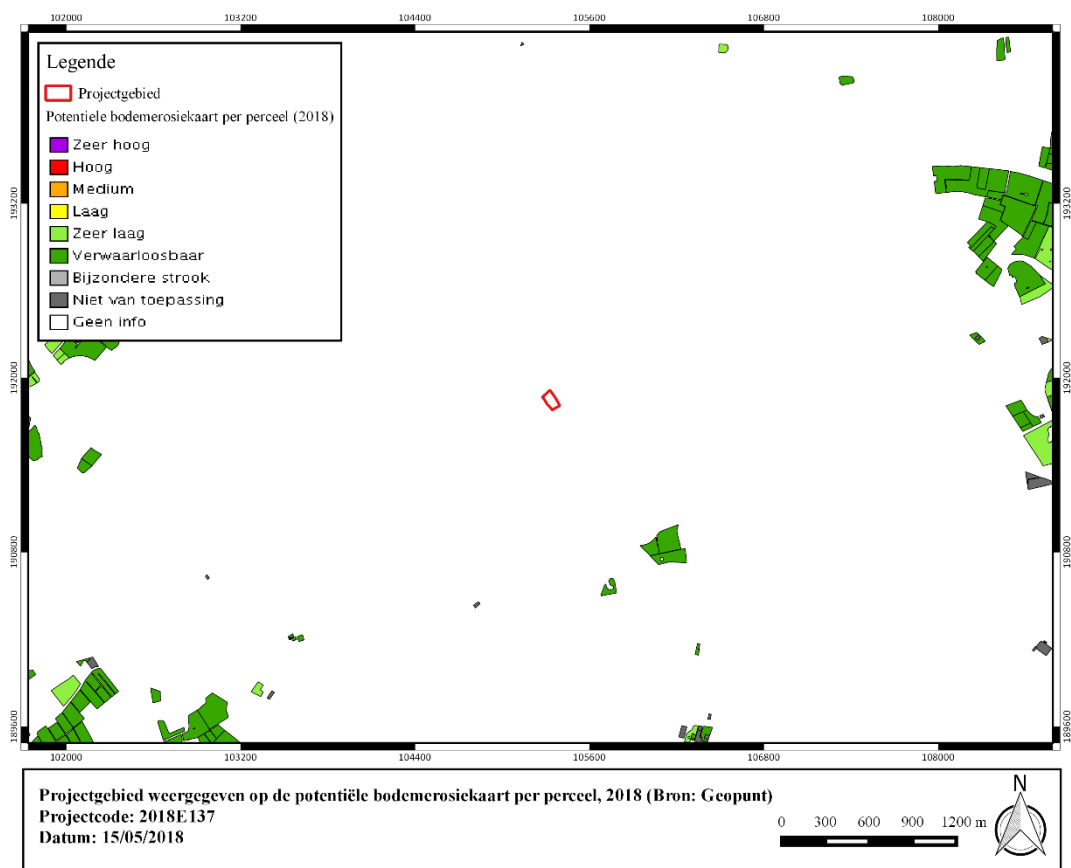
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

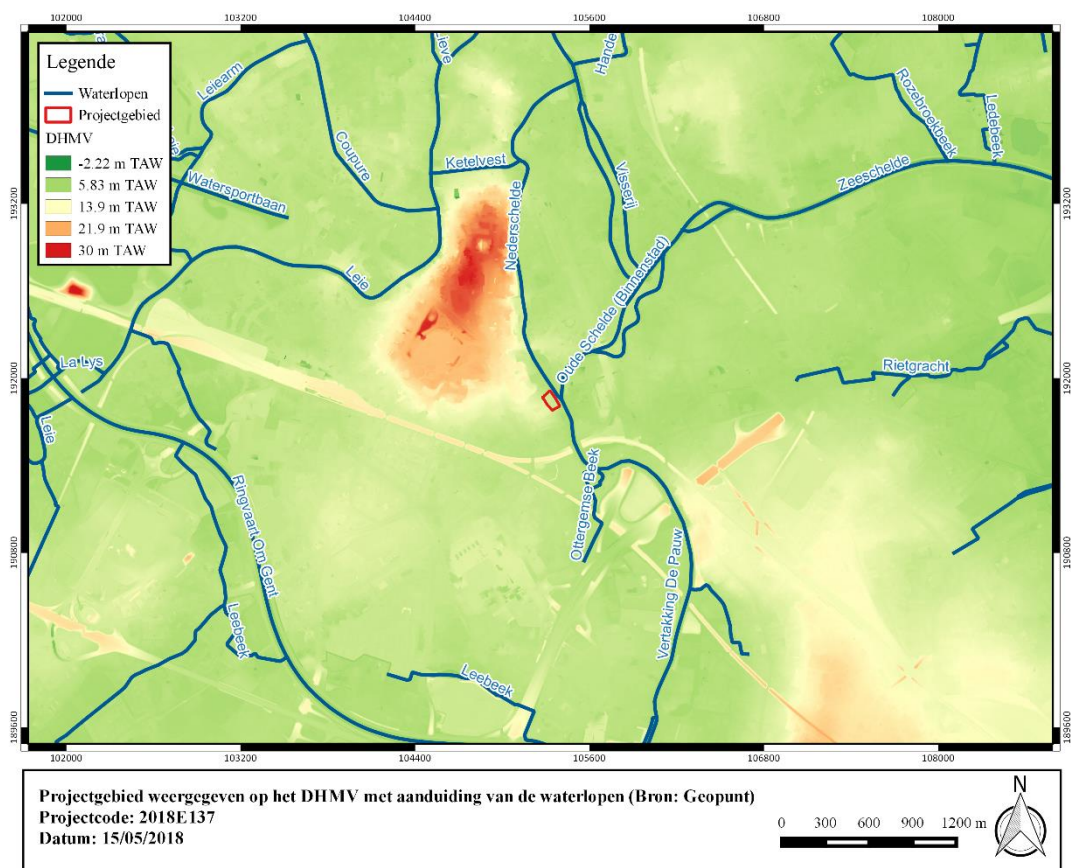
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het DHMV, detail (Bron: Geopunt).

Figuur 11: Hoogteverloop van het projectgebied, van zuidwest naar noordoost, volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (Bron: Geopunt).

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel, 2018 (Bron: Geopunt).

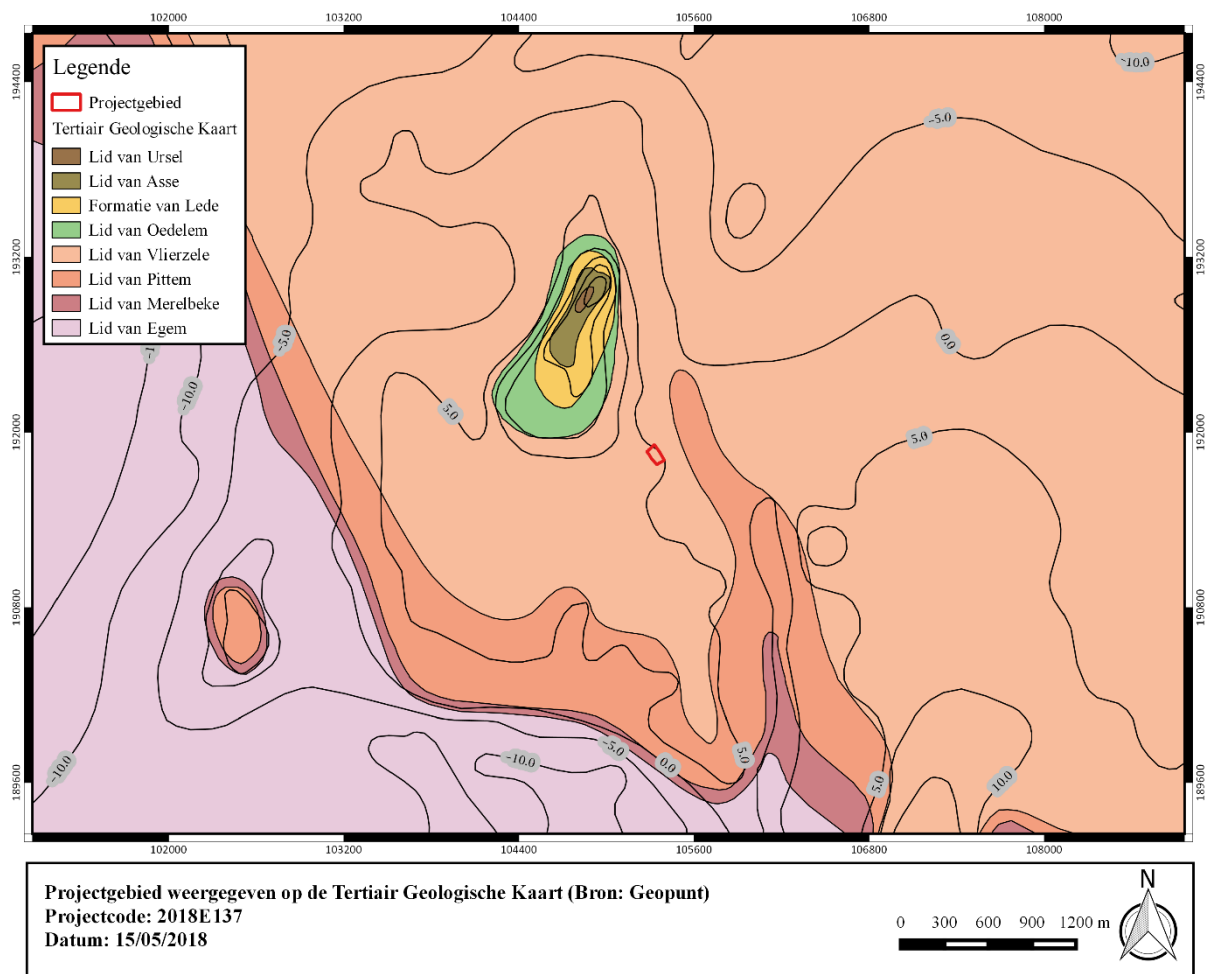

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied bevindt zich in het **Lid van Vlierzele** (Formatie van Gentbrugge). De Formatie van Gentbrugge bestaat uit een afwisseling van kleiige siltige en zandige mariene sedimenten met enkele macrofossielen. Het is onderverdeeld in drie leden; van oud naar jong: het Lid van Merelbeke, het Lid van Pittem en het Lid van Vlierzele.

Het **Lid van Vlierzele** is een groen tot grijsgroen fijn zand dat een duidelijke horizontale of kruisgewijze gelaagdheid vertoont aan de top. Soms is het ook homogeen met veel tubulaties door bioturbatie. Deze zanden werden afgezet in een epicontinentale zee. Naar onder toe gaat het meestal over in een homogeen kleiig zeer fijn zand met kleilenzen. Bovenaan kunnen ook gedifferentieerde kleilagen voorkomen met humeuze intercalaties. De afzetting bevat slechts weinig macrofossielen. Harde zandsteenbanken komen regelmatig voor en werden vroeger plaatselijk aangewend als bouwsteen.

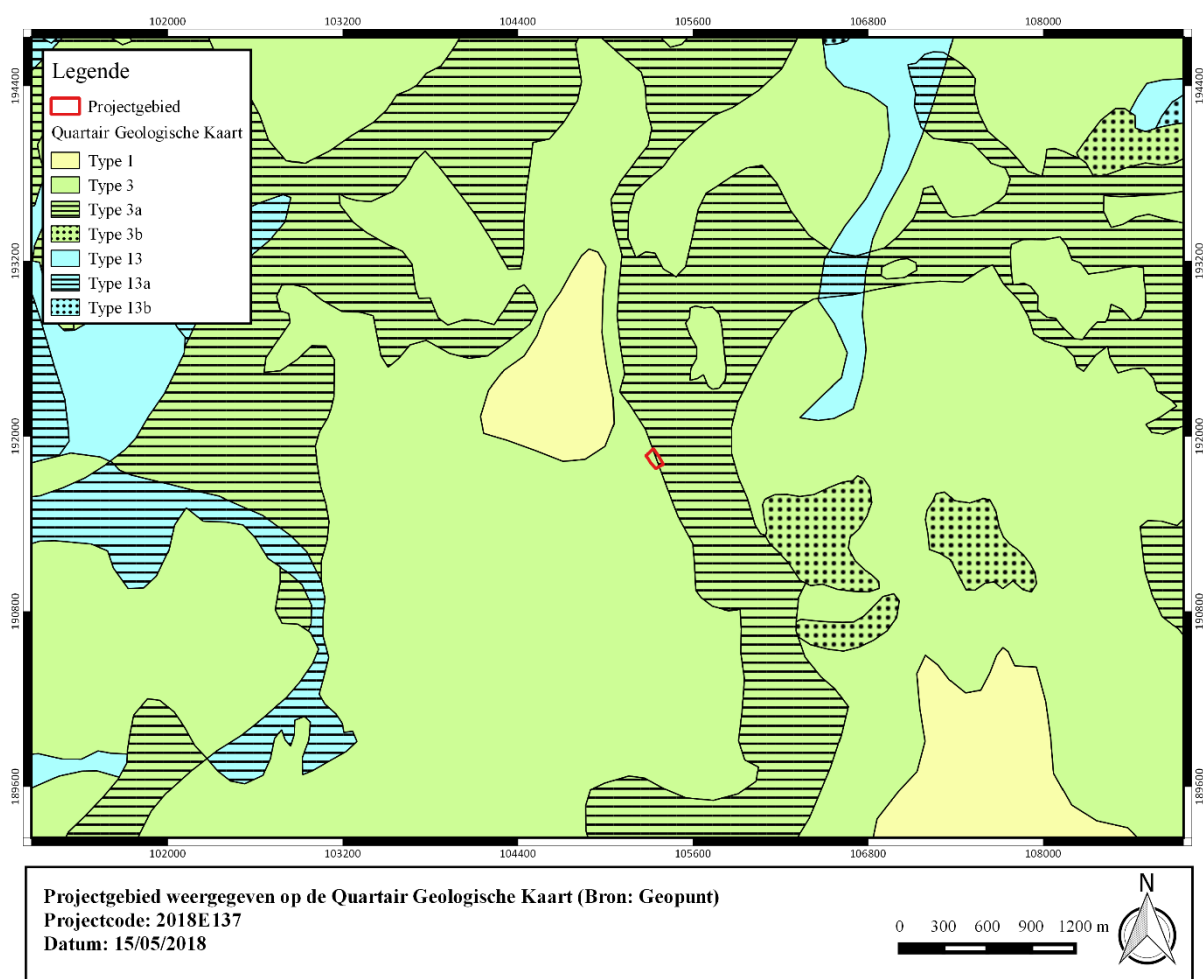
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het Quartair Type 3. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

Het projectgebied is tevens gelegen in het Quartair Type 3a. Het bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. Binnen deze afzetting kunnen mogelijks hellingsafzettingen van het Quartair voorkomen. Lokaal kan deze eolische afzetting afwezig zijn. De top bestaat uit een fluviatiele afzetting (organochemisch en perimarien inclusief) van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal.

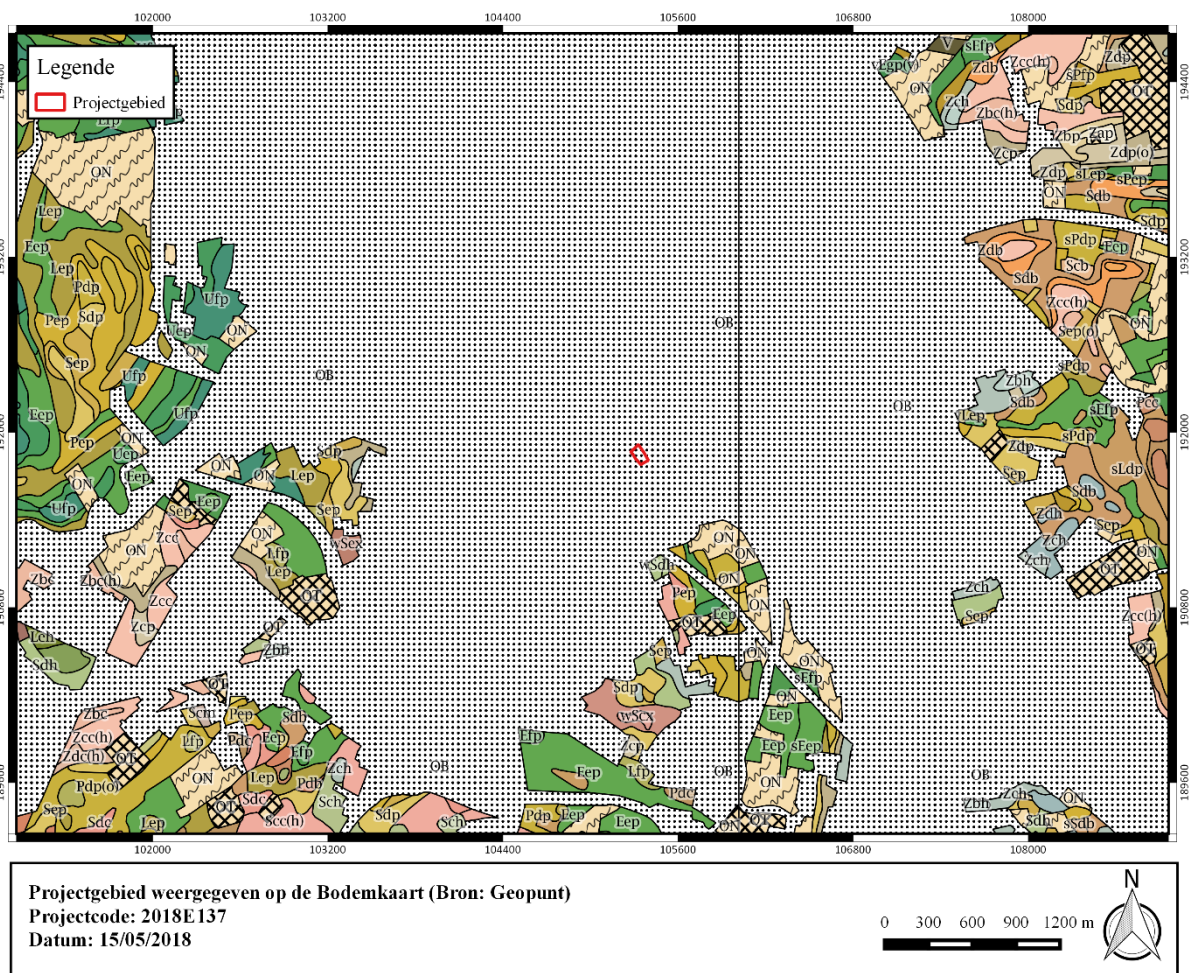

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.4 Bodenvormingsprocessen

Het bodemtype OB is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

De ligging van het projectgebied en de bodemtypes ten zuiden aanwezig wijzen op een natte kleiige bodem in het oosten die droger zal worden naar het westen toe. De klei zal tevens overgaan in een meer zandige bodem.

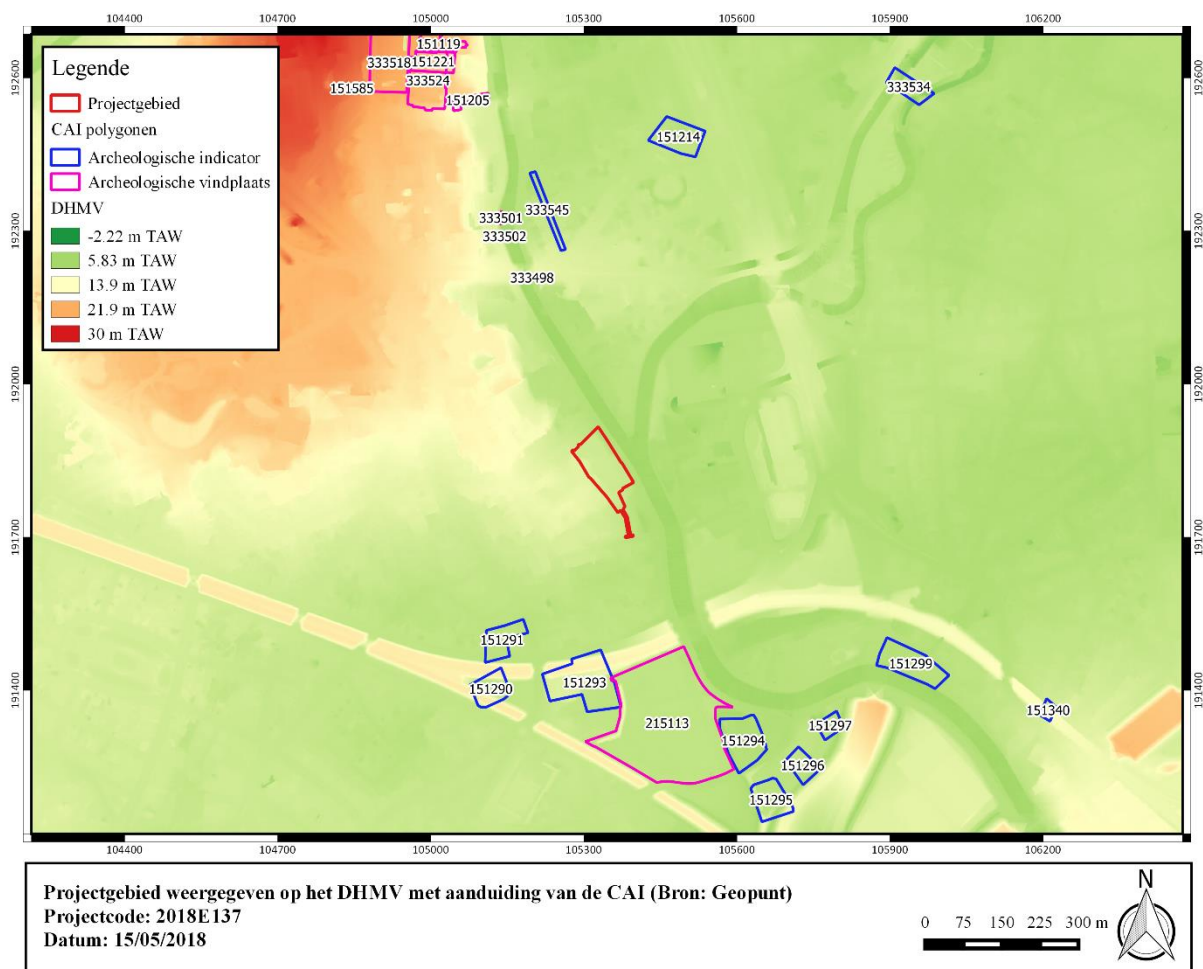
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Op het plangebied of de directe omgeving zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Ten noorden van het plangebied, aan het Sint Pietersplein en op de flanken van de Blandijnberg werd bij verschillende onderzoeken in hoofdzaak resten uit de volle en late middeleeuwen onderzocht die kaders binnen de Gentse stadsontwikkeling, ook wordt melding gemaakt van romeins vondstmateriaal. Ten zuiden van het plangebied, op de terreinen tussen de Toemaattragel, de Moutstraat en de Ottergemse steenweg werden in 2016 bij een proefsleuvenonderzoek in hoofdzaak resten aangesneden van laatmiddeleeuwse en vroegmoderne landindeling (CAI 215113). Op het kaartbeeld van de CAI is rondom deze onderzoekszone een cluster van cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse hoeves met walgracht aangegeven, getuigen van het rurale karakter van de omgeving.

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

151119	Controle van werken (1987), Opgraving (2010); NK: 15 meter Romeinse tijd: Romeins tegulaefragment Middeleeuwen: kerk - botmateriaal: verspit, geen skeletten in situ. Vanaf de 17de eeuw werden ook geen begravingen meer uitgevoerd in de kerk 16^e eeuw: aardewerk 17^e eeuw: kerk Bron: Laleman M.C. & Raveschot P. 1987, Vondstmeldingen. Sint-Pietersplein, O.L.V. Sint-Pieterskerk, in: Stadsarcheologie. Bodem en monument in Gent, jg. 11 afl. 1, pp. 30-31 - Deceuninck M. 2011, Sint-Pietersplein, Onze-Lieve-Vrouw Sint-Pieterskerk, in: Archeologisch onderzoek in Gent 2002-2011. Stadsarcheologie. Bodem en monument in Gent reeks 2, nr. 5, 62-73
151205	Opgraving (2003); NK: 15 meter Middeleeuwen: bewoning Bron: Vermeiren G. 2008, Kantienberg, in: Archeologisch onderzoek in Gent 1997-2008. Stadsarcheologie. Bodem en monument in Gent, reeks 2 nr. 2, pp. 40-42.
151221	Opgraving (1999); NK: 15 meter Late middeleeuwen: abdij 16^e eeuw: abdij - halfondergrondse kelder overdekt met kruisribgewelf - boven het keldergewelf bevond zich een rode tegelvloer Nieuwe tijd: postmiddeleeuwse kistbegraving Bron: Laleman M.-C. & Stoops G. 2008, Sint-Pietersplein 9-14, Sint-Pietersabdij, in: Archeologisch onderzoek in Gent 1997-2008. Stadsarcheologie. Bodem en monument in Gent, reeks 2 nr. 2, pp. 94-99
215113	Mechanische prospectie (2016); NK: 15 meter Steentijd: schrabber en afslag van een rolkei. Late middeleeuwen: grachten en greppels afkomstig van de laatmiddeleeuwse landindeling. Nieuwste tijd: baksteenresten, wellicht afkomstig van een 19e eeuwse hoeve. Bron: Van Remoorter O. 2016: Archeologische prospectie met ingreep in de bodem, Gent, Toemaattragel, BAAC Vlaanderen Rapport 371, Gent.
333498	Controle van werken (1978); NK: 15 meter

	Late middeleeuwen: Metselwerkmassief van stuw: "Gat ter Plaeten" of "Speij S. Pieter" Bron: Vandenhouste J, Stadsarcheologie in Gent, in: Archaeologia Mediaevalis, Brussel, 1979, nr. 2, pp 25-26.
333501	Controle van werken (1996); NK: 15 meter Onbepaald: bouw materiaal Bron: Laleman M-C, Vondstmeldingen, 3. Isabellakaai, in: Stadsarcheologie Gent 1996, jg. 20, nr. 2, pp 29-30.
333502	Controle van werken (1996); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Deel van de stadsmuur: Resten in Doornikse kalksteen en baksteen; muur opgebouwd uit twee parementen in natuursteen, de kern in baksteen Bron: Laleman M-C, Vondstmeldingen, 3. Isabellakaai, in: Stadsarcheologie Gent 1996, jg. 20, nr. 2, pp 60-61
333518	Controle van werken (1984) Opgraving (2002, 2003); NK: 15 meter Romeinse tijd: een groot aantal Romeinse munten in brons en enkele in zilver, gaande van Nero tot Valentianus. Volle middeleeuwen: helemaal aan de noordzijde van de opgravingen ontdekten de onderzoekers 2 kuilen met huisraad en consumptieresten uit de late 12de eeuw en het begin van de 13de eeuw. Een derde kuil was gevuld met verbrande leem, mogelijk afkomstig van metallurgische activiteit. – vlakgraf ; grafplaten uit Doornikse kalksteen, 7 antropomorfe graven. Volle middeleeuwen: kerk - zone ten westen van de huidige kerk (gelegen in het midden en het zuidelijk deel van het Sint-Pietersplein): - atrium en voorbouw van Ottoonse monnikenkerk; contouren van driebeukige Ottoonse kerk met westportaal en twee massieve hoektorens - binnen de Ottoonse constructieresten werden restanten aangetroffen van vloerniveau. Late middeleeuwen: kerk - In de noordelijke zone van het Sint-Pietersplein: O.-L.-Vrouwekerk = parochiekerk van het Sint-Pietersdorp dat rond de abdij ontstaan is. Driebeukige gotische kerk met transept en complexe koorpartij. Weinig sporen: enkele verspreide stukken Doornikse steen. Toch was het mogelijk om aan de hand van de lege zones in het grafveld de verdere positionering van de kerk te bepalen. - abtsgebouwen (gelegen aan de westzijde van het abdijcomplex voor optimale toegankelijkheid), ook nog te zien op historische afbeeldingen. De gebouwen deden mogelijk dienst als gastenverblijven of als woningen voor de abten. - loden zegel: pauselijk bullzegel te dateren tussen 1277 en 1280 18de eeuw: in het midden van het opgravingsterrein: restanten van enkele stevige funderingsmuren die horen bij 18de-eeuwse bouwphase en verwijzen naar de tuinaanleg ten noorden van het abtsgebouw.

	Nieuwe tijd: tussen de O.-L.-Vrouwekerk en de huidige abdijkerk: nieuwe hoofdtoegang tot de Sint-Pietersabdij. Onbepaald: vlakgraf - In en rondom de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw werden graven van verschillende types gevonden: bijzettingen in volle grond, kistgraven, bakstenen grafkelders - in de zuidelijke helft van het middenplein: waterput waarin werd gevonden: gebruiksaardewerk, pijpfragmenten, dierlijk botmateriaal - twee potten met een oor Bronnen: - Heirman K. e.a. 2003, De Sint-Pieterssite in Gent (O.-Vl.), in: Archaeologia Mediaevalis jg. 26, pp. 111-113 - Bru M.-A. & Vermeiren G. 2010, Sint-Pietersplein: Parochiekerk en kerkhof, in: Archeologisch onderzoek in Gent 2002-2010. Stadsarcheologie. Bodem en monument in Gent, reeks 2, nr. 4, pp. 101-120 - Bru M.A. 2005, Archeologisch onderzoek op het Sint-Pietersplein in Gent (O.-Vl.), in: Archaeologia Mediaevalis jg. 28, pp. 80-81 - Laleman M.C. (ed.) 2009, Onder het Sint-Pietersplein. Gent van hoogadelijke begraafplaats tot parking, Gent. - Laleman M.C. 2010, Sint-Pietersplein: de Onze-Lieve-Vrouwekerk, in: Archeologisch onderzoek in Gent 2002-2010. Stadsarcheologie. Bodem en monument in Gent, reeks 2, nr. 4, pp. 121-156
333524	Controle van werken (1994); Opgraving (1995); NK: 15 meter Middeleeuwen; abdij - bouwmaterialen, fragmenten van wandschilderingen, keuken- en drinkgerei, voedselresten Bron: Laleman M.C. 1995, Vondstmeldingen. Sint-Pietersplein, Sint-Pietersabdij, in: Stadsarcheologie. Bodem en monument in Gent jg. 19 afl. 4, pp. 45-47

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

151290	Indicator cartografie; NK: 15 meter 16^e eeuw: site met walgracht
151291	Indicator cartografie; NK: 15 meter

	17 ^e eeuw: site met walgracht
151293	Indicator cartografie; NK: 15 meter 16 ^e eeuw: site met walgracht
151294	Indicator cartografie; NK: 15 meter 16 ^e eeuw: site met walgracht
151295	Indicator cartografie; NK: 15 meter 17 ^e eeuw: site met walgracht
151296	Indicator cartografie; NK: 15 meter 17 ^e eeuw: site met walgracht
151297	Indicator cartografie; NK: 15 meter 16 ^e eeuw: site met walgracht
151299	Indicator cartografie; NK: 15 meter 16 ^e eeuw: site met walgracht
333534	Indicator cartografie; NK: 15 meter Nieuwe tijd: papiermolen
333545	Indicator cartografie; NK: 150 meter 16 ^e eeuw: resten in baksteen Bron: Deseyn G, Vondstmeldingen, 8. Willem Wenemaerstraat, in: Stadsarcheologie Gent, 1981, jg. 5, nr. 2, p. 40.
151214	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht

Onbepaald

151340	Onbepaald; NK: 15 meter WO II: bunkers - openbare bunker; een voetgangerstunnel aangepast als schuilplaats tegen luchtbombardementen in WOII - bood plaats aan honderd personen
--------	--

	Bron: Antheunis G. 2009, Ledeberg, Frans de Coninckstraat & Loskaai, in: Archeologisch onderzoek in Gent 2000-2009. Stadsarcheologie. Bodem en monument in Gent, reeks 2 nr. 3, pp. 116-117
151585	Onbepaald; NK: 15 meter Onbepaald: nagenoeg vierkante gewelfde kelder Bron: Steurbaut P. & Vermeiren G. 2007, Sint-Amandstraat 96, in: Archeologisch onderzoek in Gent 1999-2006. Stadsarcheologie. Bodem en monument in Gent, reeks 2, nr. 1, pp. 116-120
163871	Onbepaald; NK: 15 meter Late middeleeuwen: Joodse Sabbath lamp van geel koper. 10 cm hoog.

Toevalsvondst

333513	Toevalsvondst; NK: 150 meter Middeleeuwen: kruik in steengoed
--------	--

1.4.2.2 Historische context

Het ontstaan van Gent hangt zeer nauw samen met haar geografisch gunstige ligging bij de samenvloeiing van de Leie en de Schelde. Een belangrijk gedeelte van het handelsverkeer heeft door de eeuwen heen langs deze waterwegen plaats gevonden.

In het tweede kwart van de 7de eeuw werd door Amandus de Sint-Baafsabdij gesticht.³ Kort na 650 volgde dan de stichting van een tweede klooster, Blandinium genoemd (later Sint-Pietersabdij) op de top van de Blandijnberg. Buiten en onafhankelijk van deze kloosterstichtingen was, mogelijk in de 7de eeuw, een agrarische nederzetting gevestigd op de hoger gelegen Zandberg, aan de linkerzijde van de Schelde. In het tweede kwart van de 9de eeuw was deze nederzetting, die *Gandavum* genoemd werd, uitgegroeid tot een *portus* met handelskarakter. In 879-883 werden de twee kloosters vernield door invallen van de Noormannen.⁴

Wanneer de Noormannen weggetrokken waren, werd op het einde van de 9de of begin 10de eeuw een grafelijk *castrum* opgericht op de plaats waar zich nu het Gravensteen bevindt tussen de Leie en enkele zijtakken van deze rivier, op ongeveer 1 kilometer afstand van de samenvloeiing met de Schelde.

Men kan de economische bezigheid van de inwoners van de Gentse *portus* afleiden aan de benaming van de straten. Tijdens de 10de en 11de eeuw wijzen deze straatnamen op het belang van de landbouw en de veeteelt. Vanaf de 12de en 13de eeuw weerspiegelen de benamingen het

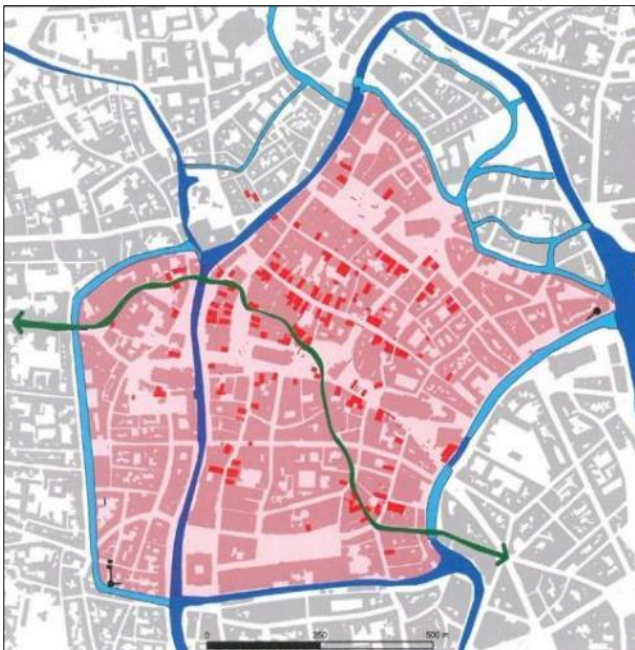
³ Pas, P., De Gentse Sint-Baafsabdij en haar dorp, Heusden by Pas, 1999, p.15.

⁴ Boone, M; Van Bruaene, A.; Verbruggen, C., Deneckere G, & Mantels, R., Sint-Baafsabdij, De bedevaart: ritueel van religiositeit, machtsaanspraken en identiteit, Geloven in Gent, 2015, p.117

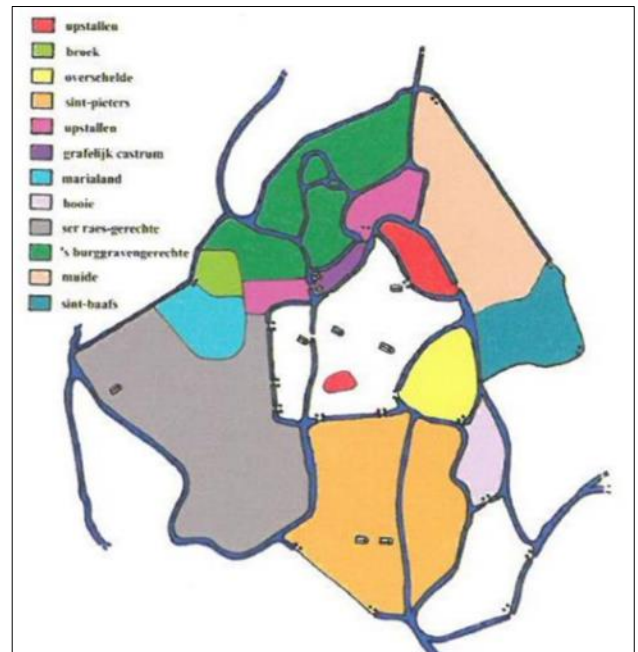

belang van verschillende nieuwe nijverheden, zoals de Voldersstraat, de Corduwaniersstraat, etc.

De Gentse *portus*-bewoners streefden naar meer en meer onafhankelijkheid van de kasselrijrechtbank van de Oudburg. Aan het einde van de 11de of het begin van de 12de eeuw beschikten de Gentenaars over een eigen schepenbank. Door de toenemende economische activiteit kent de stad een snelle ontwikkeling.

Figuur 19: Tweede stadsomwalling Gent 1100 (CAPITEYN, CHARLES & LALEMAN 2007, 16)

Figuur 18: Overzicht van de gebiedsuitbreiding van de stad Gent in de 13de en het begin van de 14de eeuw, waardoor een nieuwe, derde stadsomwalling nodig was. (CAPITEYN, CHARLES & LALEMAN 2007, 22)¹

Rond 1100 werd de stad omgeven door een watergordel, deze gordel bestond deels uit natuurlijke waterlopen, deels uit gegraven grachten. Zo werd het Gentse gebied in de vorm van een kuip van 80 ha groot, omgeven door de Reep (Schelde) ten oosten, door de Ottogracht ten noordoosten, de Leie ten noordwesten, de gegraven Houtlei ten westen en de gegraven Ketelgracht ten zuiden. Minstens vier poorten verleenden toegang tot de stad: de Brabantpoort, de Ketelpoort, de Torenpoort en de poort aan de Steenbrug. De Kuip werd op bepaalde plaatsen versterkt door wallen, gemetselde muren, torens en sluizen. De economische bloei van Gent, die vooral gebaseerd was op de lakennijverheid en de graanhandel, ging gepaard met een toename van de bevolking. Het centrale deel van de stad was sterk bebouwd. In deze periode worden de eerste stenen patriciërshuizen gebouwd en worden de kerken in steen opgetrokken. Doorheen de twaalfde en dertiende eeuw kent Gent een uitbreiding, zowel demografisch als territoriaal, wat leidt tot het optrekken van een ruimere omwalling.⁵

Toen aan de hegemonie van het patricisch bewind een einde werd gesteld, werden ook de ambachtslieden bij het bestuur van de stad betrokken. In 1301 werd door de ordonnantie van Senlis een nieuw schependom ingesteld, dat voortaan zou bestaan uit twee dertientallen, die de

⁵ Capiteyn, A.; Charles, L. & Laleman, M., Historische Atlas van Gent, 2007, p.22.

benaming kregen van schepenen van de keure en schepenen van gedele. Het Belfort dat gebouwd werd in de 14de eeuw, stond symbool voor de stedelijke vrijheid. Gedurende de Bourgondische periode kent het particularistische Gent een moeilijk relatie met het centraal gezag.⁶

Figuur 20: Panoramisch zicht op Gent, 1534, STAM, topografisch beeld van de stad zoals die er uitzag vóór de cruciale ingrepen die op bevel van Keizer Karel V werden uitgevoerd (Stad Gent, STAM, Bijlokecollectie)

Gent heeft het uiteindelijk moeten afleggen tegen de in Gent geboren Karel V, die door de Karolijnse Concessie in 1540 de economische, sociale en politieke structuur van de stad grondig wijzigde. Niet iedereen was het hier altijd mee eens. Ambachtsgilden in steden met een lange traditie van autonoom bestuur, kwamen meermaals met de keizer in aanvaring.⁷ De privileges van de ambachten, die verstarring in de hand werkten, werden opgeheven. De bouw van een dwangburcht, het Spanjaardkasteel, werd bevolen op de plaats waar de Sint-Baafsabdij lag, waardoor het grootste deel van deze belangrijke abdij en het dorp daarrond verdween.⁸ De tweede helft van de 16de eeuw werd gekenmerkt door de godsdienstoorlogen, waarin Gent wederom een belangrijke rol zou spelen. De stad kende een calvinistisch bewind van 1577 tot 1584, met als belangrijkste figuren Hembyze en Ryhove. In deze periode werd een nieuwe gebastioneerde omheining rond Gent aangelegd. De eerste werken startten in 1572 maar de belangrijkste werden sinds 1577 uitgevoerd. Men volgde hierbij grotendeels de lijn van de derde omwalling. Deze derde stadsomwalling ontstond omstreeks 1300 en had een lengte van 17 kilometer. Ze ontsloot een gebied van 644 ha.⁹ In het oosten kwam de nieuwe omwalling dicht bij de stad en werden de bewaard gebleven delen van het Spanjaardskasteel in de versterking opgenomen. Deze omheining had de karakteristieke driehoekige vorm, die het Gentse grondgebied zou blijven typeren tot het einde van de achttiende eeuw. Aan het calvinistische bewind kwam een abrupt einde met het Beleg van Gent in 1583-1584. Gent verloor haar leidende rol in de Opstand tegen de Spaanse overheersing aan Antwerpen en later

⁶ Inventaris.onroerenderfgoed.be (online geraadpleegd op 08/09/16)

⁷ Vermeir, R., Een inleiding tot de geschiedenis van de Vroegmoderne Tijd, Van In, 2008, p.37

⁸ Steyaert, J.J., Beschrijving der Stad Gent, 1838, p.360.

⁹ Boone, M., Deneckere, G., Gent: stad van alle tijden, Mercatorfonds, Gent, 2010.

Holland. Vijftienduizend verlieten al dan niet gedwongen de stad. In 1600 was de Gentse bevolking teruggevallen van 50.000 voor de Opstand tot 31.000¹⁰

Tijdens de vroegmoderne periode kent Gent tevens een economische achteruitgang. De stad verliest haar doorgang naar de zee en de bevolking halveert. Pas in de tweede helft van de 18e eeuw volgt een economische heropleving. Onder Hollands bewind krijgt Gent in 1817 een eigen universiteit.¹¹ tien jaar later wordt de stad weer een zeehaven, dankzij het kanaal Gent-Terneuzen. In het tafereel van de Belgische onafhankelijkheid nam Gent een aparte plaats in. Een belangrijk deel van de Gentenaren verkoos immers het oude Holland boven het nieuwe vaderland en de Gentse patriotten behoorden tot het radicale slag dat het liefst de republiek zou uitroepen. De hoop op een Hollandse restauratie leefde sterk en de verknochtheid aan het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden, dat Gent gezegend had met een universiteit, een haven en een bloeiende economie, was groot.¹²

In 1913 toont Gent zich van zijn beste zijde tijdens de Wereldtentoonstelling. Omdat het tijdens de wereldoorlogen weinig last heeft van bombardementen blijft het culturele erfgoed tot op vandaag grotendeels behouden.¹³

1.4.2.3 Historisch-cartografische analyse

De Deventerkaart geeft geen bebouwing weer binnen de contour van het plangebied. Het onderzoeksterrein situeert zich op de rand van een meersengebied van de Schelde en grenst ten oosten aan een smalle wegenis. De Ferrariskaart karteert de onderzoekzone als akkerland, gelegen tussen de historische stadskern van Gent en het gehucht Sint-Pieters-Aalst. Sint-Pieters-Aalst behoorde tot het eind van het Ancien Régime tot het Sint-Pietersdorp extra muros en was een belangrijk landelijk gebied dat toebehoorde aan de Gentse Sint-Pietersabdij.

¹⁰ Vander Schelden, B., De Gentse stadsmagistraat tijdens de calvinistische Republiek (1577-1584), Universiteit Gent, 2010.

¹¹ Mantels, R., Gent: een geschiedenis van universiteit en stad 1817-1940, Mercatorfonds, 2013, p.5.

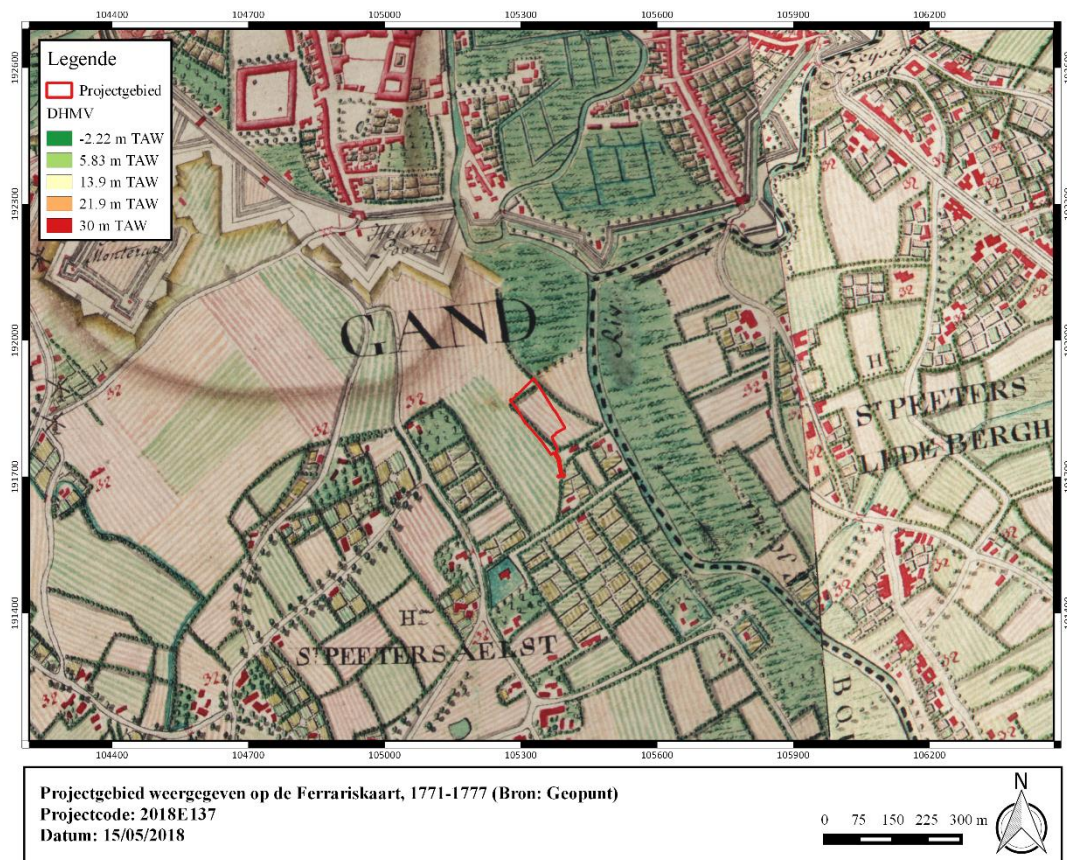
¹² Idem, p. 9.

¹³ Capitayne, A., Gent in weelde herboren: wereldtentoonstelling 1913, Gent Stadsarchief, 1988.

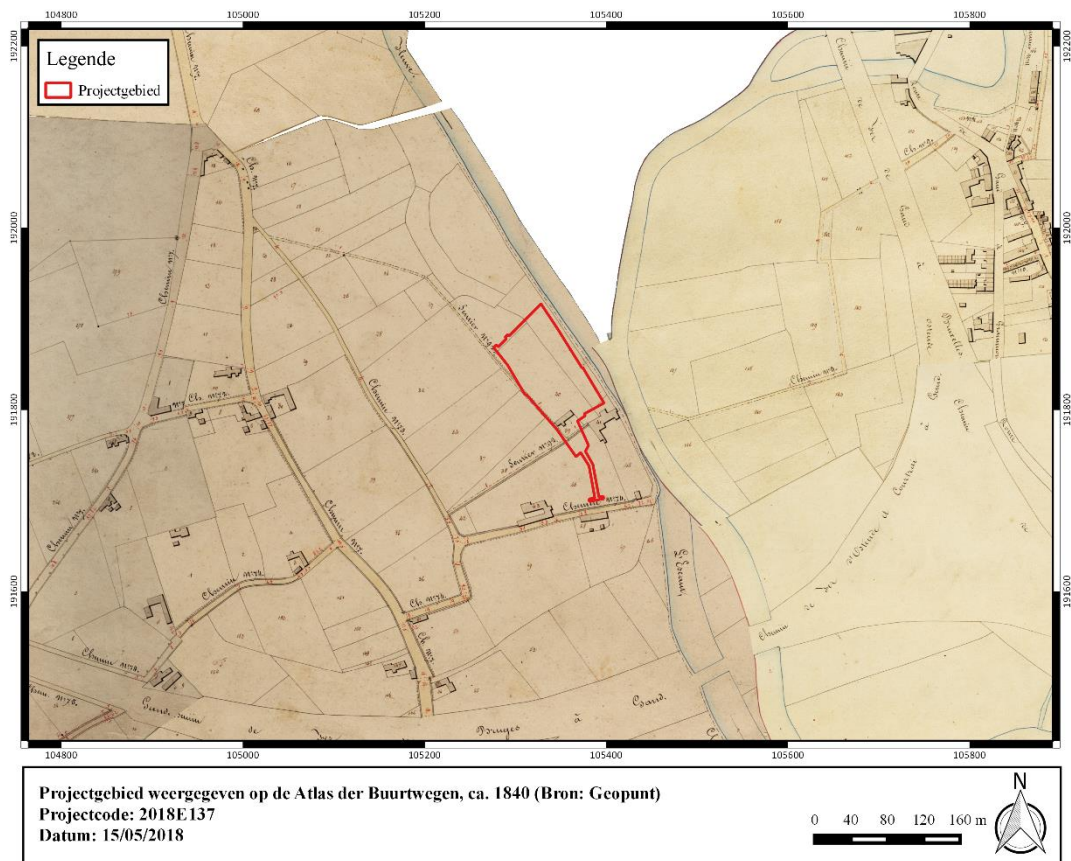
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Deventerkaart, ca. 1560 (bron: KBR).

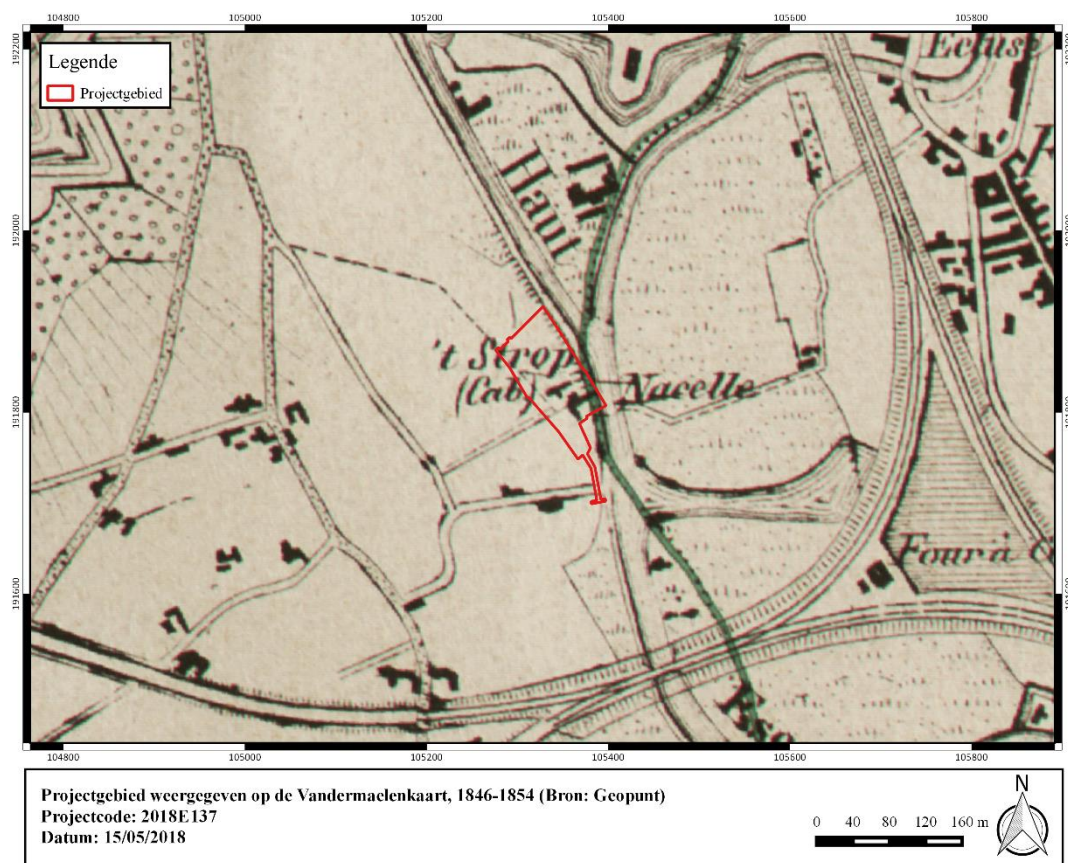
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

De Atlas der Buurtwegen geeft bebouwing weer in het zuidelijk deel van het plangebied. Het verloop van de Stropkaai is reeds duidelijk waar te nemen. De Stropkaai is genoemd naar de aldaar gelegen moeilijk bevaarbare plaats in de vorm van een lus die in 1794 rechtgetrokken werd.

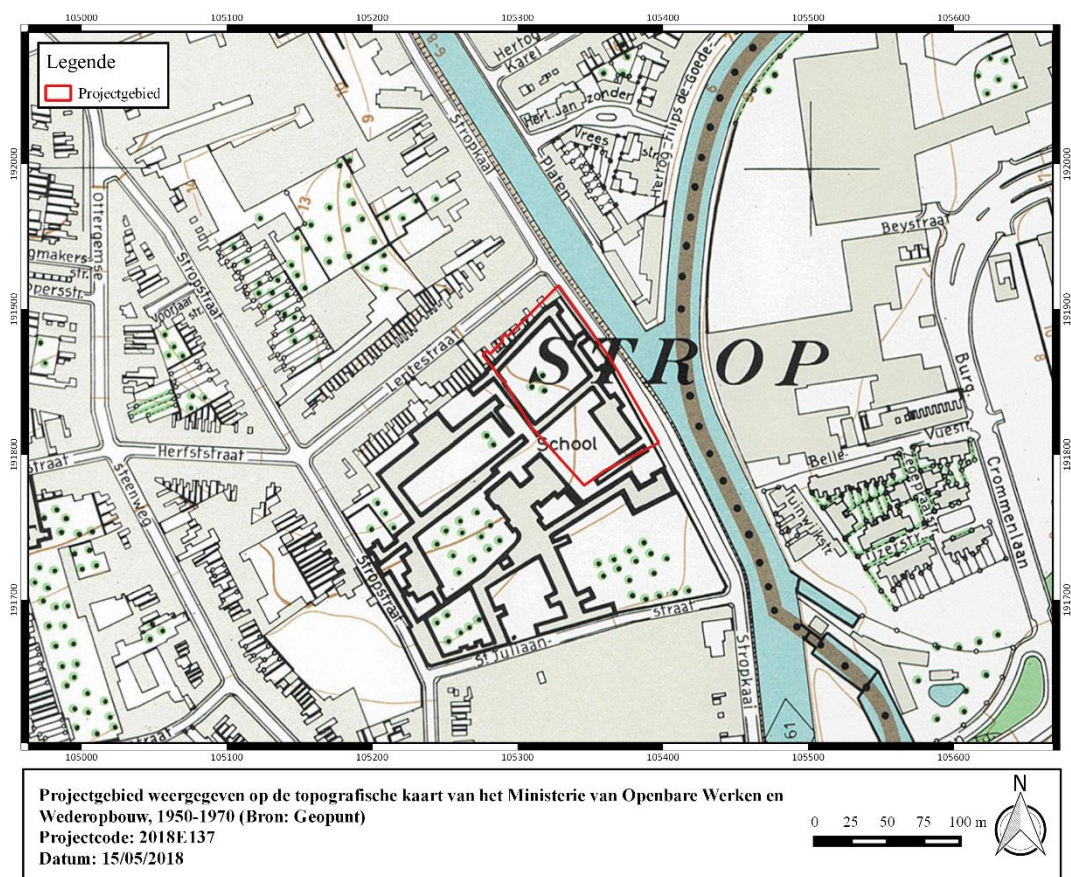

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).

Sinds 1901 situeert zich binnen de contour van het plangebied het Sint-Jozefsinstituut, vanaf 1930 Sint-Juliaansinstituut geheten. Dit gesticht werd in 1901 opgericht door de Broeders van Liefde en gehecht aan het aanpalende verplegingsinstituut 't Strop.

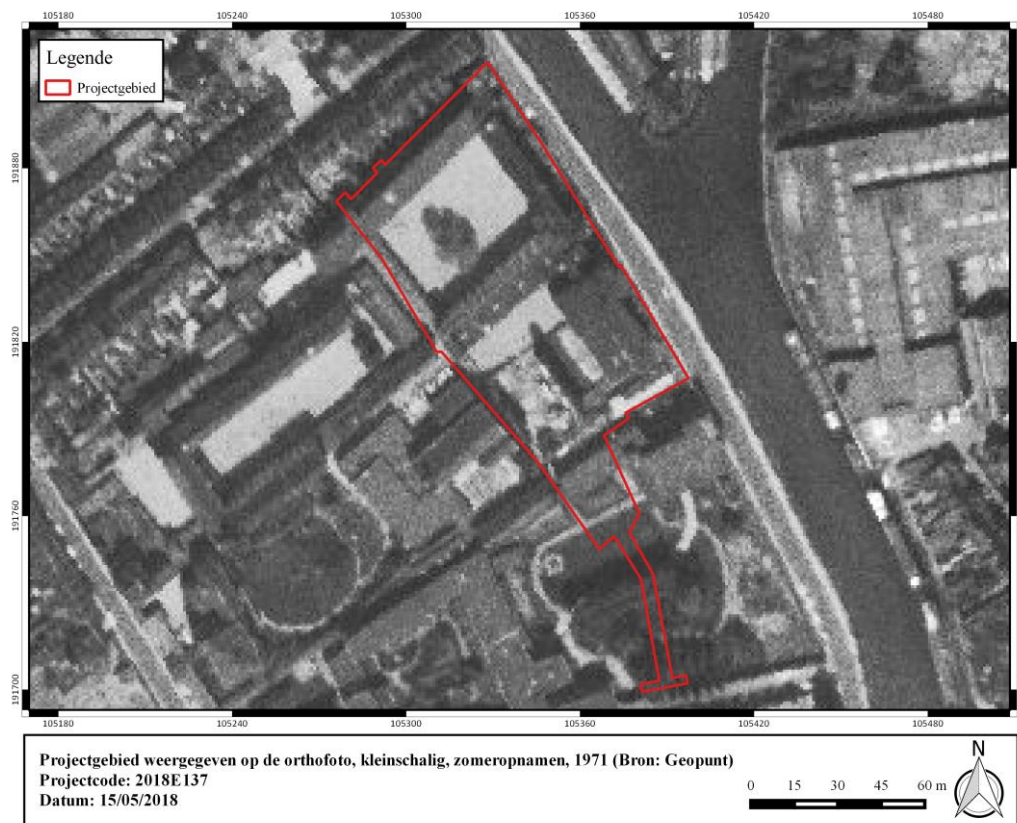

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970 (Bron: Geopunt).

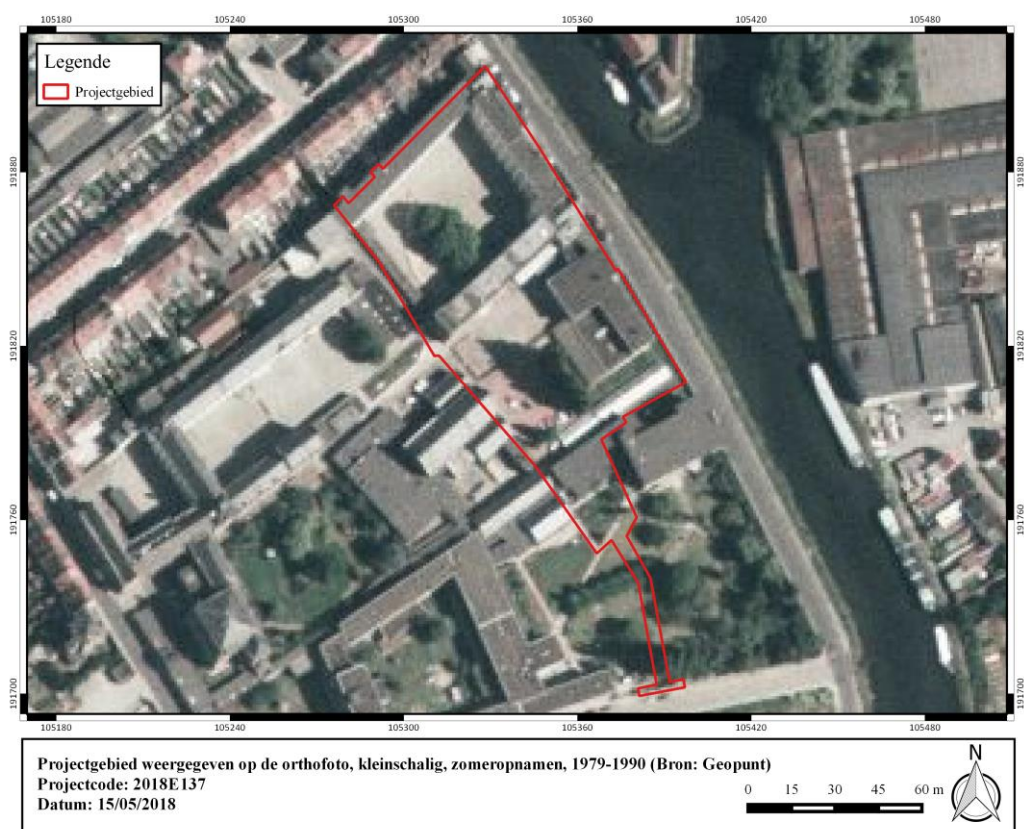
1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie heeft een beperkte evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied. Het gebouwenbestand binnen de contour van het plangebied betreft enerzijds de gebouwen van het Sint-Juliaansinstituut en anderzijds een deel van de gebouwen van het provinciaal broeders van Liefde. Op heden is ca. 2787 m² van het terrein bebouwd. Bijkomend is ca. 3800 m² verhard. Het overige deel van het terrein is in gebruik als groenzone.

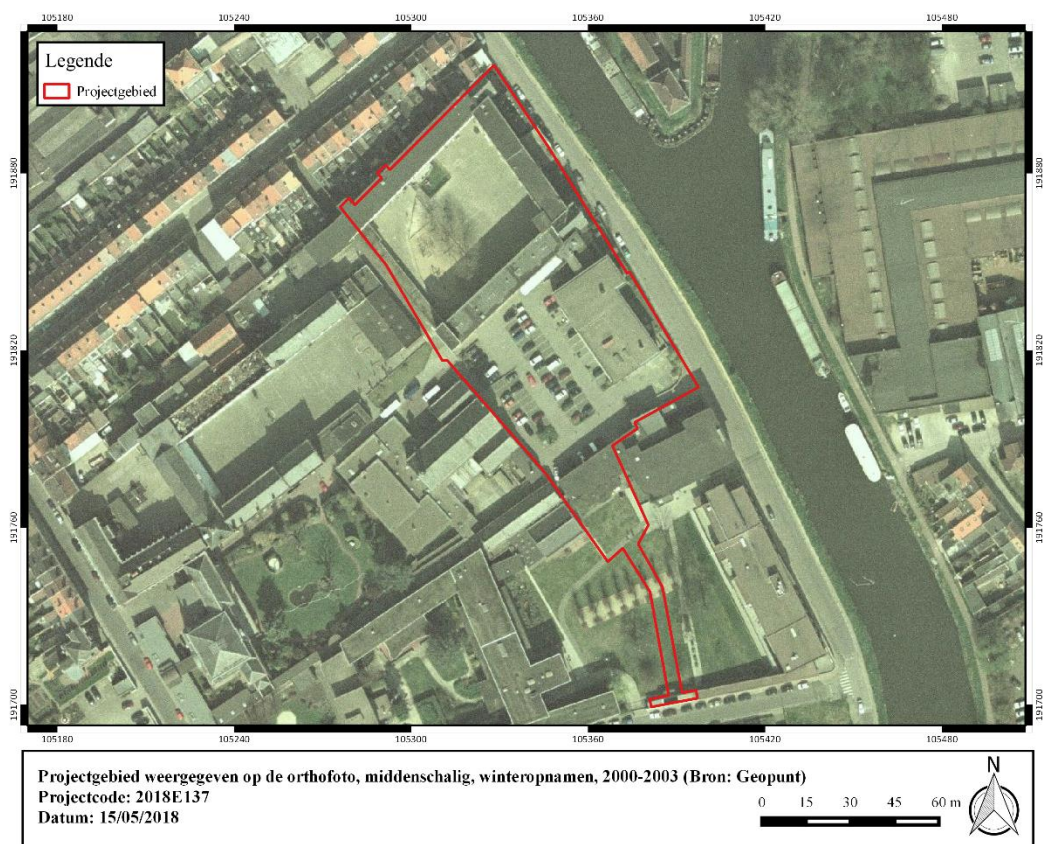
Ca. 613 m² van het terrein is onderkelderd.

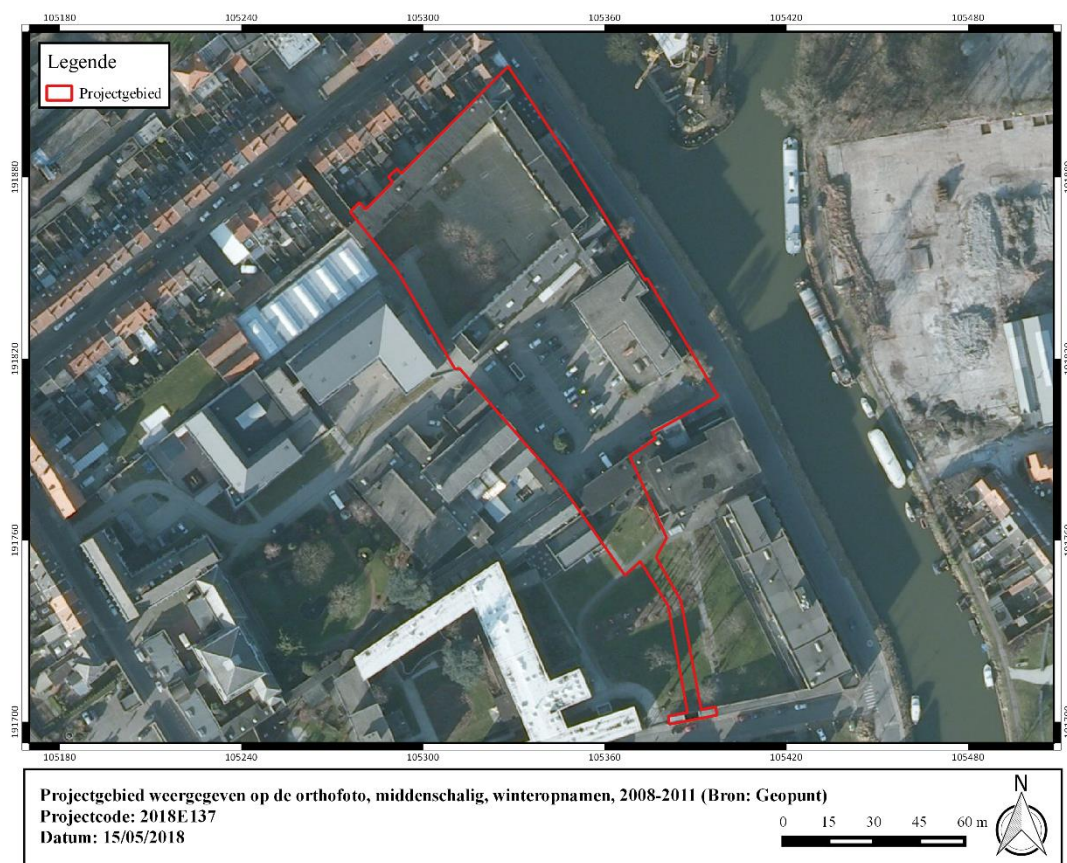
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

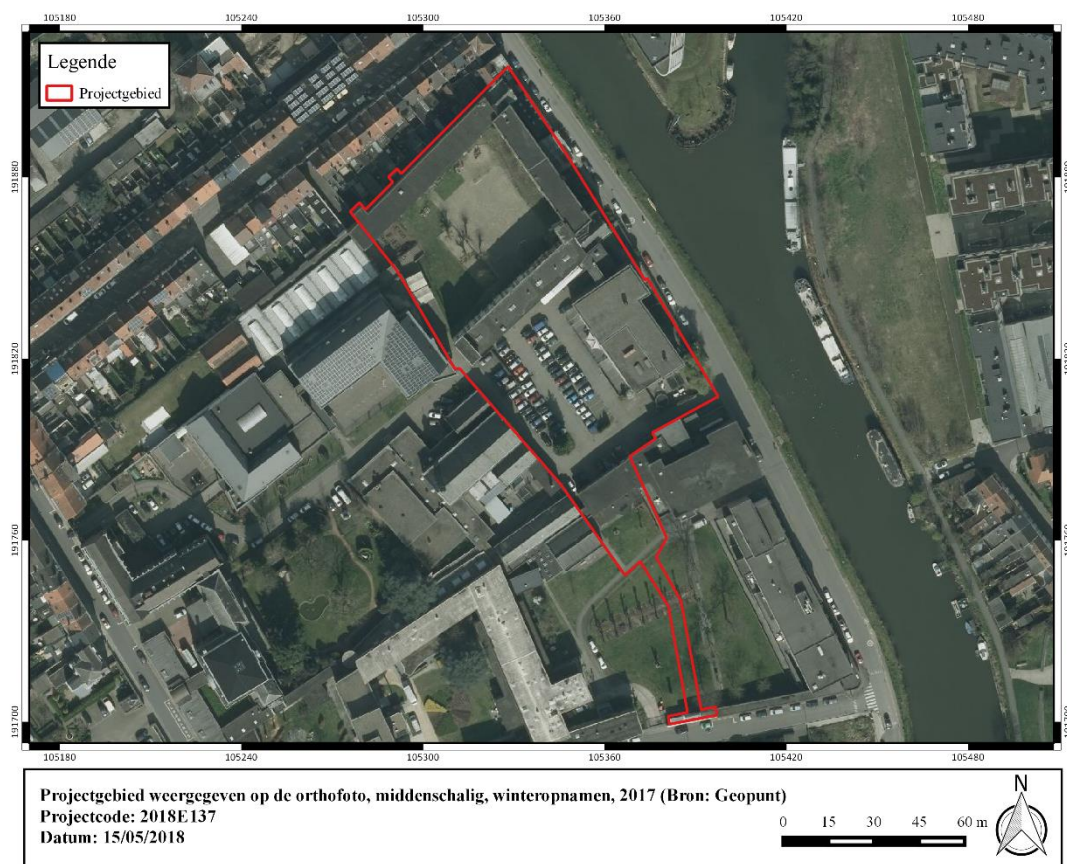
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de sloop van de bestaande infrastructuur gevolgd door de realisatie van een nieuwbouw met ondergrondse parkeerfaciliteiten en bijhorende infrastructuur aan Stropkaai 37 & 38 te Gent. Het terrein is ca. 9020 m² groot en wordt heden ingenomen door de gebouwen van enerzijds het Sint-Juliaaninstituut en anderzijds het provincialaat van de Broeders van Liefde. De geplande werken bedreigen quasi de gehele oppervlakte van het plangebied.

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen in een buitenbocht van de Nederschelde, vlakbij de splitsing met de Oude Schelde, binnen een gradiëntsituatie. Een kleine kilometer ten noorden bevindt zich de top van de Blandijnberg. De Quartairgeologische kaart geeft op het overgrote deel van het plangebied een profielopbouw weer van eolische sedimenten van het laat-Pleistoceen/vroeg-Holoceen die rusten op fluviatiele afzettingen van het laat-Pleistoceen. Langsheen de oostelijke grens van het plangebied rusten Holocene fluviatiele afzettingen op de Pleistocene sequentie. Over het sediment is geen informatie beschikbaar. Deze gegevens impliceren mogelijk een complexe bodemopbouw in het oosten van het terrein. Gelet de huidige toestand van het plangebied is er echter geen verwachting inzake substantiële organische pakketten of stabilisatiehorizonten op grotere diepte, die bewaard zijn gebleven. Op veen kan namelijk niet gebouwd worden zonder dit veenpakket te vernielen en gelet de ligging in een buitenbocht is er geen verwachting in de aanwezigheid van zgn. ‘crevasse splay’. Bijgevolg kan uitgegaan worden van een situatie waarbij aanwezig erfgoed zichtbaar is onder de bouwvoor. Tevens wijst het DHMV erop dat het terrein gelegen is op het rivierterras en niet zozeer binnen het alluvium. Aangezien het terrein heden bebouwd is en er geen zekerheid is omtrent de verstoringsgraad dient na de sloop een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd te worden om de gaafheid van het bodemprofiel en de bewaringscondities m.b.t. artefactensituaties te evalueren. Blijken deze condities gunstig is een archeologische boorcampagne noodzakelijk, eventueel aangevuld met proefputten in functie van steentijdsites.

Cartografische gegevens wijzen erop dat het terrein gelegen is in buitengebied ten zuiden van de oude Gentse stadskern. De kaart van Ferraris geeft duidelijk aan dat het terrein buiten de 18^e-eeuwse stadsverdediging gelegen is en in gebruik is als akker. Het moergebied langsheen de Nederschelde bevindt zich duidelijk ten oosten van het plangebied. Op het einde van de 18e eeuw wordt deze waterloop rechtgetrokken en gekanaliseerd, hetgeen duidelijk zichtbaar is op jonger cartografisch materiaal. Op basis van deze gegevens kan uitgegaan worden van een relatief éénduidige, oppervlakkige archeologische situatie. De orthofotosequentie toont aan dat het terrein doorheen de voorbije decennia quasi integraal verhard en bebouwd is. Vermoedelijk heeft dit reeds een impact gehad op het bodemarchief.

Op het plangebied of de directe omgeving zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Ten noorden van het plangebied, aan het Sint Pietersplein en op de flanken van de Blandijnberg werd bij verschillende onderzoeken in hoofdzaak resten uit de volle en late middeleeuwen onderzocht die kaderen binnen de Gentse stadsontwikkeling, ook wordt melding gemaakt van romeins vondstmateriaal. Ten zuiden van het plangebied, op de terreinen tussen de Toemaatragel, de Moutstraat en de Ottergemse steenweg werden in 2016 bij een proefsleuvenonderzoek in hoofdzaak resten aangesneden van laatmiddeleeuwse en vroegmoderne landindeling (CAI 215113). Op het kaartbeeld van de CAI is rondom deze onderzoekszone een cluster van cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse hoeves met walgracht aangegeven, getuigen van het rurale karakter van de omgeving.

Concreet is er ter hoogte van het plangebied een trefkans inzake archeologisch erfgoed. De verwachting bestaat uit een relatief éénduidige bodemopbouw waarbij eventueel aanwezig

erfgoed zichtbaar is onder de bouwvoor. Het terrein is gelegen binnen een gradiëntsituatie. Gelet de huidige toestand bestaat de mogelijkheid dat het bodemarchief op het terrein reeds grotendeels is verstoord. Deze verstoringsgraad en de bewaringscondities m.b.t. artefactensites dienen na de sloopwerken geëvalueerd te worden door middel van een landschappelijke bodemonderzoek. Blijken deze bewaringscondities m.b.t. artefactenconcentraties gunstig, is een archeologische boorcampagne aangewezen. Indien de graad van verstoring beperkt is, is een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte onderzoeksmethode met betrekking tot grondvaste resten. Deze onderzoeksequentie kan pas uitgevoerd worden na de sloop van de aanwezige bebouwing en verharding.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

3 Bijlagen

Projectcode	2018^E137
Onderwerp	Gent Stropkaai 37-38
Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/05/2018

Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/05/2018

Plannummer	3
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/05/2018

Plannummer	4
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Onderkeldering
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/05/2018

Plannummer	5
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Inplantingsplan
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/05/2018

Plannummer	6
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Inplantingsplan
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/05/2018

Plannummer	7
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie parking
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2017

Plannummer	8
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Traditionele Landschappenkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/05/2018

Plannummer	9
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/05/2018

Plannummer	10
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/05/2018

Plannummer	11
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Hoogteverloop
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/05/2018

Plannummer	12
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Potentiële bodemerosiekaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/05/2018

Plannummer	13
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Waterlopen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/05/2018

Plannummer	14
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Tertiair Geologisch Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/05/2018

Plannummer	15
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Quartaire Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/05/2018

Plannummer	16
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/05/2018

Plannummer	17
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	CAI
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/05/2018

Plannummer	18
Type plan	Plattegrond
Onderwerp plan	Laatmiddeleeuwse stadsuitbreiding
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2007

Plannummer	19
Type plan	Plattegrond
Onderwerp plan	Tweede stadsomwalling
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2007

Plannummer	20
Type plan	Schilderij
Onderwerp plan	Panoramisch zicht op Gent
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1534

Plannummer	21
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Deventer
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1560

Plannummer	22
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Ferraris
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1771-1777

Plannummer	23
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Ca. 1840

Plannummer	24
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Vandermaelenkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1846-1854

Plannummer	25
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Ministeriekaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1950-1970

Plannummer	26
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1971

Plannummer	27
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1979-1990

Plannummer	28
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2000-2003

Plannummer	29
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2008-2011

Plannummer	30
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2017